APOPHTHEGMATA
Aurea Regia,
CAROLINA.

I. Theologica.
II. Moralia.
III. Politica.

EX
Incomparabili Libro CAROLI I.
Sereniſſimi Angliæ, &c. Regis,
qui inſcribitur.

'ΕΙΚΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗ,

Collecta.

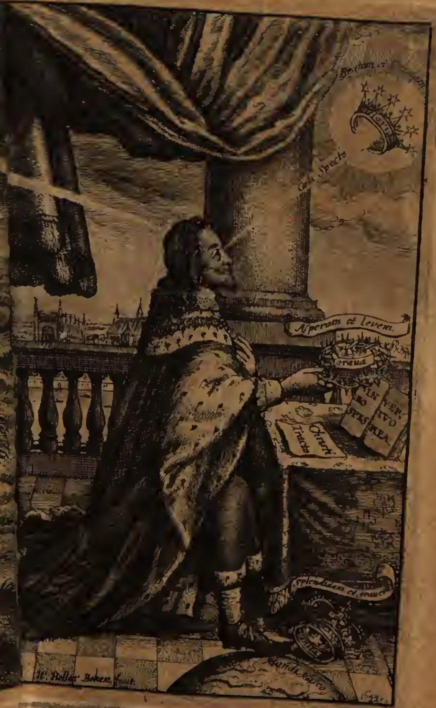
Vincit qui patitur.
Fortior eſt qui ſe quàm qui fortiſſima---
Ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Hebr. 11.4.

HAGÆ COMITIS.
Ex Officina SAMUELIS BROUN,
Bibliopolæ Anglici.

M. DC. L.

Ex libris Nicolai Fraggianni Marchionis
et a Supremis Neapolis et Siciliæ Consiliis
Grado Fe

Clarior e tenebris.
IMMOTA TRIVMPHANS.
CRESCIT SVB PONDERE VIRTVS

Asperam et levem
Christi Tracto
IN VERBO TUO SPES MEA

Apophthegmata Carolina.

I. Theologica.

MAturis jam factis peccatis nostris justum est apud Deum, ut gloriam illam suam ex *adversis* nostris repetat, quâ illum in *secundis* fraudavimus. *p.3.lin.29.*

Sola futuræ Reformationis consilia non semper justitiæ Divinæ satisfaciunt, nec priorum delictorum ultionem obstruunt. *p.4.l.2.*

Veniam à Dei misericordia sperare debemus; non ex nostro emendandi proposito. *pag. 4. lin. 6.*

Vindicat Gloriam suam Deus judiciis suis; simulque ostendit, quàm periculosum sit ei displicere, placandi in posterum fiduciâ. *pag. 4. lin. 8.*

Quia non maturè satìs piguit de peccatis nostris, fecit Deus, ut jam pigeat de remediis immaturis. *pag. 4. 13.*

Calamitates, quæ in Personas quaspiam vel Nationes cadunt, Divinæ Iracundiæ sunt effectus justissimi; qui tamen demum, ità dispensante Dei misericordiâ, proficere nobis pos-

ſunt in futuram benedictionem, & meliores nobis in fruendo animos præſtare. *p.*4*l.*18.

Tum demum Afflictiones noſtras, non plagas hoſtiles, ſed paterna verbera fidenter exiſtimabimus, cum illâ affectus noſtros humilitate induerit Deus, atque cum patientiæ modum, quæ pœnitentes filios deceat, ſimul dederit. *pag.* 4. 28.

Potior infinitis modis, cum perpeſſionibus noſtris, Divina gratia, quàm pax cum peccatis. *pag.* 5. 4.

Quemadmodum ob peccata noſtra in venenum cedunt Antidota; ità Gratiâ Divinâ tranſmutante, in Antidota cedit veneum. *p.*5.10.

Qui actu aliquo tam inſignis injuſtitię, quem nulla poſſunt penſare vel publica commoda, damnum aliquod Politicum declinat, Dei Nomine & Loco in terris indignus eſt. *p.* 7. 5.

Miſera ſanè tranſactio! accepta in conſcientias plagâ mederi malis Reipublicæ; & excitatâ in pectore noſtro tempeſtate, æſtus populares & querelas compeſcere. *p.*7. 10.

Multò minùs extimeſcit Magiſtratus *juſtus* vitam propriam perdere, quàm vel cuipiam per injuriam eripere. *p.* 9. 30.

Juſtitia quæ voluntas Dei eſt, anteponenda omnihus adverſis clamoribus, queis iniqua hominis voluntas revelatur. *p.* 10. 24.

Principem non oportet quacunque ratione Politicâ adverſari rationi conſcientiæ ſuæ, quod eſt atrociter peccare contra Deum rationis & Conſcientiæ judicem. *p.* 10. 28.

Dei Spiritus voluntatem Principis nemini ſubjicit, niſi luci illi Rationis, Iuſtitiæ,& Religionis, quæ lucet in corde ſuo. *p.* 11. 3.

Ad ſevera Dei & Conſcientiæ Tribunalia, iis, qui mala machinati fuerint,nullus erit ſuffugii locus, nec præſenti impunitate, aut popularibus vindiciis liberari. *p.* 13. 22.

Obſtructâ humanâ juſtitiâ,una homini Chriſtiano provocatio eſt ad Deum & Hominum Conſcientias, arrham ſcilicet & præludium inevitabilis illius judicii, quod diſtrictè in examen revocabit quæ hîc perperam vel parùm deciſa. *pag.* 13. 26.

Afflictiones juſtorum haud magis in argumentum peccati, apud cordatos & pios, quàm impunitas impiorum in teſtimonium innocentiæ apud bonos valebit. *p.* 14. 25.

Quemadmodum in coërcendis Maris furoribus clariſſimè ſe demonſtrat Divina Potentia; ità non minùs manifeſtat ſe Deus in compeſcendo populo; quem cùm inſano confluxu & clamoribus omnes Legum fines & Autoritatis repagula tranſilire permiſerit, nullum certius indicium eſt Deum vehementer eſſe toti genti infenſum. *p.* 15. 26.

Carere malit Vir Bonus illo quod maximè expetit, in Boni Publici gratiam, quàm improbis mediis idem procurare. *p.* 17. 22.

Summus ille ſeditionum & Turbarum Vindex ſæpenumero in pœnarum ſpeculo peccata demonſtrat. Plùs quàm probabile eſt, eodem, quo deliquerint, exemplo malorum autores

puniendo; esse. *p*. 21. 9.

Ἀταξίας nostras gubernat Deus; & sapientiæ suæ Gloriam, miserias & stultitias nostras detegendo, illustrat. *p*. 22. 5.

Peccata nostra Tumultus sunt Animarum nostrarum contra Deum nostrum. *p*. 22. 15.

Quod aut nolit homo, aut nequit reprimere, Omnipotens Dei justitia & potest & vult. *p*. 22. 30.

Præfinit & coërcet impotentiam Affectuum nostrorum Ratio, Errorum veritas, seditionum Leges ritè administratæ, schismatum denique Charitas. *p*. 23. 5.

Cui perspecta & explorata est sinceritas & integritas cordis sui, licèt minùs apud homines cautus videatur, & à Politica prudentia instructus, tamen nullis coram Deo opus habet, vel occultis distinctionibus, vel arguto, quo evadat, sophismate. *p*. 28. 9.

Tot Mundi Regna, quot diabolus ostendit Salvatori nostro, & eorum Gloria (si simul omnibus frui licuisset) tanti non sunt, ut flagitiosâ ingratitudine, & infami aliquo facinore acquirantur, unde Animæ periculum creatur omnibus Regnis & mundis potiori. *p*. 28. 27.

Dei omnia-explorans justitia per humana quæcunque velamina, & fallaces cordium tenebras clarè penetrat. *p*. 29. 17.

Erudiet nos Dei Gratia æquè sapienter frui frustrationibus, ac si spes optimas & speciosissima desideria explevisset. *p*. 29. 27.

Misericordiarum divinarum solatia etiam gravissima

gravissima perpessos sæpe in Sanctorum Gloriam assurgere faciunt. *p.* 30. 26.

Spineam potiùs *Coronam* cum Servatore meo gestare malim, quàm illam mihi debitam *auream* in ejusmodi *plumbeam* commutare, cujus vilis & ductilis materia in quamvis facilè Formam inflectatur, nec *diversis* modò *Factionum*, sed *adversis* sibi invicem, & pugnantibus placitis obsequatur. *p.* 36. 1.

Nihil prorsus dignius novi Christiano Principe, quàm ut id semper firmum habeat, Conscientiam suam Regnis anteponere. *p.* 36. 12.

Ità Deum velle credimus, ut Nativam, Rationalem, & Religiosam libertatem tueamur. *p.* 36. 17.

Licèt justè exigat Deus, ut Intellectus nostros & voluntates suæ submittamus, cujus sapientia & Bonitas, nec errare potest ipsa, nec in errorem inducere, & carnali nostræ Rationi eousque negemus cùm de sacris Mysteriis & Mandatis agitur, ut simus his credere & parere potiùs, quàm disputare prompti; eum tamen à nobis expectat Cultum rationalem, ut nec quicquam adversum Conscientias nostras, etiàm sui caussâ, faciamus. *p.* 36. 19.

Oportet verè-Christianum summas contumelias & maximas injurias velle potiùs pati, quàm ut vel minimum peccatum adversus Conscientiam suam admittat. *p.* 37. 12.

Regem Christianum non decet, aliorum Affectibus & consiliis, quę à Ratione, Justitia, Religione aliena prorsus videntur, Rationem

ſuam ſubjicere. Ità Deo inſerviet in veritate & integritate Cordis, licèt hominibus quibuſdam parùm placeat. *p*. 37. 23.

Veritas & Juſtitia ad Pacem olim cum Deo, & Felicitatem perductura ſunt, quanquam plurimas, apud homines, ob has, moleſtias, quis perferat. *p*. 37. 29.

Scandalum à ſubditis eandem cum Principe Religionem profitentibus, obſtare aliis ſolet in amore veritatis, & in errore etiam indurare: *p*. 42. 11.

Adverſus mali exempli venenum, Conſtantia Principis Aliorúmque eſt optima Antidotus. *p*. 42. 16.

Experti quàm vana prorſus & fluxa ſit omnis humana Gloria, eò ſtudioſiùs ambire debemus, perpetuis illis honoribus, & perfectione potiri, quam in Deo ſolum invenire fas eſt, & per Ieſum Chriſtum acquirere. *p*. 43. 4.

Illius potiùs memor eſſe ſemper cupiò, *Chriſtianum* Me eſſe quàm *Regem*: quod enim hujus *Majeſtas* meritò aſpernetur, *Charitas* illius lubens tolerat: quod *Sublimitas Regia* ad ulciſcendum ſtimulat, *Humilitas Chriſtiana* ignoſcendum docet; omnem eam Paſſionum Impotentiam intra juſtos cancellos circumſcribens, quarum *Exceſſus* plus vel ipſis graviſſimis hoſtibus damni inferunt: cùm per hos demum ad Animas uſque noſtras pervadat eorum Malitia; quæ aliàs nec longè extendi poterat, nec vehementer nocere. *p*. 45. 6.

Nullo ità ſupplicio contaminatur cujuſpiam Honor,

Honor, quàm ſponte patrato inhoneſto facinore; quod, præter vulnus Conſcientiæ, æterno infamię ſtigmate urit Nomen & memoriã in omnem Poſteritatem, quæ à ſtudiis ſeculi & Partibus libera incorruptiùs multò judicabit. *p.* 48. 2.

Siquis Robur meum externum ſpectet, perexiguum certè, aut nullum eſt. Animus verò mihi ſupereſt (Dei gratiâ roborante) invictus, quo ſuperiorem me futurum haud dubito, ſi eum modum conſtantię Deus dederit, ut *illum* potiùs quàm *Homines* metuam, & *internam Conſcientiæ* pacem cuivis *externæ Quieti* anteferam. *p.* 50. 5.

Plus inſe mali habet vel minimum peccatum, quàm maxima quęcunque Calamitas. *p.* 55. 18.

Quodcunque *Religioſum* & *Apoſtolicum*, atque adeò prorſus *Sacrum* & *Divinum* non modò non *abolendum*, ſed omnino cum illo non *diſpenſandum*. *p.* 56. 8.

Arma pręcipua, quibus contra Perſequutores ſuos uti ſolebant Veteres Chriſtiani, ſunt *Preces* & *Lacrymæ*: quæ quidem Bono Viro, ſi non in *Belli Victoriam*, at in Martyrii patientiam ſufficiant. *p.* 63. 13.

Populi mei multis & duris oneribus ingemiſco, *Meis* malis factus jam ſuperior. Subnixus alis *precum* & *fidei*, externi *Roboris* manum non deſidero. *p.* 64. 2.

Infirma admodum ſunt munimina *Gladius* & *Militia* adverſus *iræ* divinæ & *Conſcientiæ*

flagella; quorum hęc semper nefariè commissa comitantur, illa olim proculdubiò deprehenderit. *p. 67. 29.*

Mihi non videbor carere, quicquid *provida necessitas*, in Populi Mei pacem, & Dei Gloriam ereptura est. Hic mihi satis præsidio est; qui si unus adfuerit, abunde potest compensare, ut olim servo suo Job, quicquid Honoris, Potentiæ, Libertatis, Chaldei, aut Sabei, vel ipse etiam diabolus abstulerit. *p. 68. 2.*

Eripiant mihi licèt Homines omnia terrena propugnacula; nunquam tamen Innocentiam, aut Dei misericordiam adiment, vel ad çœlum mihi viam intercludent. *p. 68. 14.*

Cùm jam pridem declaravěrim Me quibusdam propositis, salvâ Conscientiâ, assentiri non posse, haud æquum arbitror, ut districtis Gladiis, & injuriis *belli* obtrudantur. Mirum verò nullam aliam Pacis iniri posse rationem, quàm, quâ Bellum mihi necesse est Animæ meæ inferre. *p. 70. 30.*

Incommunicabilis bonæ Conscientię Gemmę damnum nihil unquam resarcire potest, vel restituere. *p. 71. 14.*

Multùm apud Me valet (fateor) amor populi mei, & Pacis Publicę; at Veritatis tamen studium, & internę Pacis plùs pollet. *p. 71. 26.*

Careamus licèt libero illo & fideli consilio, quod & possent alii & vellent impertire; Nemo tamen efficiet, nè sapientiam imploremus Admirabilis illius Consiliarii, qui & Optima dictare potest, & corda nostra ad obsequendum inflectere. *p. 81. 8.*

Omni-

Omnibus placere non possum; quibusdam placere nîl moror. Felix modò sim ut Deo placeam, haud magnopere metuendum, si cui alii displicuero. p. 82. 21.

Deo juxtâ facile est honestis erroribus benedicere, ac fraudulenta consilia dissipare. p. 83. 15.

Sint licèt graves miseriæ, & *Pax* omnis gratissima; nunquam tamen vel minimo *Conscientiæ* impendio vel illę unquam effugiendę, vel hæc comparanda; *cujus* plùs meritò Dominus est Deus, quàm nosmet-ipsi. p. 83. 25.

Sunt Nonnulli, qui, ex avaro zelo, & iniquissimo furore id multum pro veritate Religionis suæ facere existimant, si non aliam præter suam patiantur. p. 86. 29.

Est quoddam zeli genus, cui clemens ęquanimitas *Tepor* est; quique immanem se haberi, quàm frigidum malit: quanquam crebrò etiam hi homines (quicquid simulant) plus *pellis* suæ caussâ Ursum, quàm malefici occidant. p. 89. 1.

Deus non ideo Innocentiam nobis aufert, quia, ut olim servi sui Iob, patientiam nostram hactenus experitur. p. 90. 19.

Qui conscientię suæ prospicit, fidémque in commisso liberat, ad illa convitiorum examina, quæ ex ore quorundam & pectoribus, non secus ac fumus è fornace & scintillę evomuntur, vix ei vacat attendere, nedum prolixis Apologiis satisfacere conari, illis præsertim hominibus, qui abyssi Improbitatis

ſuæ conſcii; ægrè quenquam ſe-ipſis minùs improbum agnoſcunt. *p.* 90. 22.

Immanitas inter Chriſtianos ſub ſpecie Religionis exercita, quaſi Chriſtianis eſſe non licuerit niſi nos ſic mutuò crucifigeremus, horrendum peccatum eſt. *p.* 91. 31.

Non ſanè ità congruum videtur Piæ *Reformationi*, ut ſe Gladio *incidi*, & quaſi *exaſciari* permittat; ſed ut legitimis & æquis *Diſputationibus* poliatur, eorum ſcilicet ad quos lis hæc ſpectat maximè, nec vi ullâ, ſed ratione expugnandos. *p.* 96. 27.

Malè conſulitur aliorum conſcientiis, queis, non ęque dubia ſua expedire idonei *Milites* in acie pugnantes, quàm in docta & libera Synodo diſputantes *Scholaſtici.* *p.* 97. 12.

In Re certè Religionis, eæ maximè Veritates in judicia & conſcientias noſtras valent, quas ſecularis violentia minimè omnium obtrudit, quę veritatem præjudiciis infirmat, & nullâ prorſus ratione uſurpari debet, niſi cùm omnibus ad rationaliter evincendum fruſtrâ mediis adhibitis: jam, cùm excuſari non poſſit ignorantia, pervicacia meritò caſtigatur. *p.* 97. 16.

Si in tali *Suprematu Presbyteratus* a *Chriſto* inſtitutus fuerit, ejuſmodi planè inſtitutum eſt, quod eſt cęteris ejus omnibus diverſum; imò primus omnium & ſolus Chriſtianiſmi Articulus, qui tanto ſanguine Chriſtiano plantari & irrigari neceſſe habuit: in quo quicquid unquam effuſum eſt, fluit curſu longè

con-

contrario primis illis *Christianismum* & *Episcopatum* plantantibus, qui hoc sanguine suo patienter *fuso*, non *aliorum profuso* peregerunt. Nimis verò istud homines sapit, parùm Christi. p. 98. 26.

Revera id cordati homines & docti censent nulla *schismatis* & *sectæ* manifestiora indicia, quàm in Presbyteratu ostendi. p. 100. 2.

Constitutę Ecclesię Leges nunquam à Principe abrogandæ sunt, ni melioribus Rationis argumentis edoceatur; quàm quę è *pera militari* depromuntur. p. 100. 10.

Cæterâ Republicâ *Ecclesiam*, *Christi* Gloriam meâ *propriâ*, salutem denique *Animarum*, omni *Corporum* & *facultatum* conservatione duco potiorem. p. 100. 22.

Turbidi illi motus, qui nec *hominem*, nec *Christianum*, nec *fidelem subditum* decent, nullius apud cordatum quemquam momenti sunt, vel ad *confirmandam* Religionem, vel quacunque in parte *labefactandam*. p. 101. 4.

Factionum machina una, & Organum Vis est; *belluarum* arbitratrix, non *hominum*, nedum *humilium Christianorum*, & subditorum Fidelium in Re præsertim R*eligionis*. p 101. 12.

Inflari plerique faciles, & magnificē de seipsis sentire, quid in dogmata sua & placita impendant, parùm sunt solliciti. p. 101. 17.

Omnino aliter fieri non potest, quin patefaciat se tandem divina justitia, & hominum fatuitas per prætexus illos omnes & Religionis velamina,

velamina, quibus improbi Politici arcana sua consilia involvunt. *p.* 103. 6.

Quantò minus caussæ est credendi Hominibus, tantò magìs nos Deo applicari oportet. *p.* 104. 1.

Pia simplicitas callidissimum Omnium est consilium. *p.* 10. 4. 9.

Durum certè, haud minori quàm juramenti vinculo, ut quis ei obligetur, vel contra, de quorum morali necessitate haud constat: sed quæ adhuc *sub judice* pleraque, doctorùmque & piorum hominum controversiis agitata: in quæ vel ut ipsi *juremus*: vel ab aliis *jurari* exigimus, haud certè potest cum judicio illo, & certitudine propriâ constare, nec cum ea in alios diversè sentientes æquitate & candore, qui Religionem decet. *p.* 106. 20.

Religio non æquè solùm *disceptare*, sed *dissentire* etiam permittit, in materia duntaxat probabili. *p.* 106. 31.

Juramenta Populo imponere, ut in rebus dubiis periculosum; ità prorsus in illicitis damnabile; illic verò prorsus supervacaneum, ubi superiora jam legum & Religionis vincula in necessaria officia obligârunt. *p.* 107. 3

Nunquam persuaderi poterunt, in quibus quicquam salis conscientiæ, vel optima sua consilia, nedum ea quorum indies Ambitio & Factio manifestior, per illicita quæcunque media promovere. *p.* 108. 16.

Ancipites & periculosas *Novitates*, & nullâ prorsus Autoritate munitas; exploratis, & juramento

ramento pactis *Deo* ſimul & *Principi* officiis, & nullâ omnino diſpenſatione tollendis, anteponere nullo modo debemus. p. 108. 22.

Nullo voto, juramento, aut pacto *poſteriori* obliterari poſſunt typi illi, & characteres, quos juſta & legitima juramenta *priùs* animis noſtris inſculpſerant. p. 108. 30.

Quod *Fœderationes* ſuſpicioni magìs facit obnoxias, illud eſt communem eſſe hanc & quaſi tritam viam in omnibus Reip. & Eccleſiæ factioſis perturbationibus. p. 109. 3.

Tunc zeli forma maximè, & exquiſitæ Pietatis perſona induitur, cùm perniciosiſſima meditantur vafri homines contra omne fixum & ſacrum in religione & legibus. p. 109. 8.

Quiſque ſibi ſtatim Pontifex fit, & illa facilè ſolvit ligamina, quæ non aliquod è verbo divino *præceptum*, ſed *Aſtutia* factionis, vel *Terror* indidit. p. 109. 25.

Principi, Eccleſię, aut Paci publicæ ire adverſum, nulla cujuſquam legitima vocatio obligabit. p. 111. 31.

Propenſiſſimo in debitas omnes Reformationes ſtudio ferri debet Pius Princeps; maturò modò judicio, & conſcientiâ bonâ ſuſcipiantur, atque in ea ſolùm procedant, quæ (ęquâ priùs deliberatione habitâ) ex Dei verbo, & Recta *Ratione* evincentur pravè admiſſa. p. 112. 19.

Epiſcopi, cęterique *Eccleſiaſtici*, cum fundis ſuis & reditibus, ſtatim, ut pinguiſſimę ferarum, mactandi; Reliquus, *ſchiſmatum*, & *Heræſium*

ræsium macer Grex tolerari haud ęgrè impetrabit p. 113. 5.

Planè perſpicio, utcunque vela impleverit *Religionis* ſpiritus, Utilitatem ſolam eſſe Cynoſuram, quâ factioſi homines *curſum* ſuum in ſeditioſis hiſce *motibus* gubernant p. 113. 10.

Agros Sacerdotum uſurpare, aut vendere & *Pharaonis* Theologia, & vera *Ioſephi* pietas reſpuebat. p. 114. 1.

Maximum mihi *Titulum*, & pręcipuam *Gloriam* duco, ut ſim *Defenſor Eccleſiæ*, tum in vera *fide*, tum in juſtis ſuis *commodis*, a ſacrilegio & Apoſtaſia perinde adhorrens. p. 114. 13.

Vivam potiùs, cum Deceſſore meo *Henrico Tertio*, *eleemoſynis* Eccleſię ſuſtentatus, quàm è *Præſulum* & *Miniſtrorum* ore panem ſuum violenter eripiam. p. 114. 18.

Videmur vel *tentare* Deum, vel *illudere*, ea mala deprecantes, quorum cauſſæ & remedia ſunt in noſtra poteſtate; cùm his *non uti* flagitium ſit, illas non *devitare*. p. 115. 15.

Abunde eſt, quo damna Reipublicę ſine Eccleſię ruina reſarciantur. p. 115. 20.

Nulli Pietatis aut Reformationis reſpectus ſatis ſunt ſubdito abſolvendo ab illis juſtis, moralibus, nullatenus remittendis vinculis à verbo Dei & Regni Legibus Conſcientiis eorum impoſitis, nedum in partem adverſam tranſire permittunt. p. 116. 4.

Nihil violentum & injurium cum Religione conſtare poteſt. p. 116. 11.

Deus nullius ſacrilegium approbat, qui zelum ſuum

suum ostendit in detestando idola. *p.* 116. 13.

Intentiones sacrilegę sub Religionis vinculis tegi non debent.

Difficile est ei, qui propriâ innocentiâ & Divinâ ope non sublevatur, non succumbere in conflictu *malitiæ* in eum omni arte grassantis, dum vel falsis calumniis veritatem opprimere conatur, vel fictis suspicionibus, id quod solidi deest, in improba caussa, supplere. *p.* 118. 18.

Concionatoribus populari facundiâ, nullum est flagitium pro Deo mentiri, vel quod ipsis Dei caussam appellare libuerat. *p.* 124. 18

In *Religionis* negotio discrepare possunt eodem aliàs *officio*, *obsequio*, & *fidelitate* conjuncti.

Diversę Religionis professio haud magis quàm diversa artificia, communem illam Relationem vel ad Parentes, vel ad Principes tollit. *p.* 126. 18.

Persequutiones, qnas verè passi sunt, humilitas Christiana haud tanti ducit, ut non mallet vel nunquam *succurri*, quàm eo modo *vindicari*, ut periret sibi Christianę *patientiæ* corona, quę humilibus afflictis præparatur. *p.* 129. 14.

Christianæ patientię Corona humilibus afflictis præparatur. *p.* 129. 18.

Deus solus Conscientiæ Dominus *p.* 131. 16

Familiare hoc cunctis fere Novitatibus, ut Reformationis nomine in Ecclesiæ & statu, inducantur. *p.* 136. 15.

Preces.

Preces & Cultus Dei publicus magna Religionis momenta ſunt, quibus Animæ hominum cum Divina Majeſtate propriore commercio fruuntur. *p.* 136. 26.

Liturgia ad Eccleſiæ Anglicanæ doctrinam exactè formata fuit, eam ſcilicet, quę ab omnibus Reformatis Eccleſiis ſana maximè & Orthodoxa agnoſcitur *p.* 137. 26.

Nîl de fructu aut excellentia Liturgiæ decedit, ob perpetuam conſuetudinem. *p.* 138. 11.

In *formis perpetuis*, ſiquid oſcitantiâ peragatur, cordi potiùs, quàm verbis imputandum eſt. *p.* 139, 22.

Alii oratione multiplici, & extemporaneâ ſe effuſione jactantes, formam tantùm habent pietatis; alii, intra certas verborum & conſuetas formulas, vim optimè illius, & fervorem retinent. *p.* 239 24.

Non omnino majus periculum eſt, nè conſuetâ precum *formulâ* obſtipetur & torpeat *Spiritus precum* & Devotionis, quàm, nè conſuſa & immediata varietas *diſtrahat* illum penitùs, vel *excludat*. *p.*

Regi omnino impoſſibile eſt Regnum ſuum in pace ſervare, niſi eam in Eccleſiaſticos *vim habeat*, & ii viciſſim ità ab illo dependeant, ut ſit *frænum* aliquod poſitum Miniſtrorum linguis nimis aliàs proclivibus in ſeditioſam licentiam evagari: cùm enim *claves cælorum* tenere exiſtimantur, ità tenent plerunque *cordium claves* (plebis præſertim hominum) ut,

prout

prout variâ oratione placuerit, pacem sæpe & obsequium in Principem vel intromittere possint, vel excludere. *p.* 147. 1.

Indignum consessu Comitiali Episcopum illum arbitror, qui secundùm Conscientiam suam suffragari non audet. *p.* 147. 24.

Ecclesiæ Regimen per Episcopos tum solidissimis *Scripturæ* fundamentis innititur, tum Christianarum Ecclesiarum *perpetuæ praxi. p.* 148. 1.

Disciplinâ & *Regimine* haud magis potest Ecclesia, quoad suum *bene esse*, quàm *verbo* & *Sacramentis*, quoad *esse* destitui. *p.* 149. 9.

Qui arroganter usurpant in verùm *Episcopatum*, tumulo quodam futilium, leviculorum, & nullius eruditionis doctorum quasi mole congestâ opprimere quærunt penitùs & obruere Claritatem simul & Autoritatem *Episcopalis Regiminis*, quæ, citra omnem æquivocationem, aut ambigui nominis fallaciam evidentissimè in Scripturâ demonstratur, tum in omnibus Ecclesiæ Historiis. *p.* 151. 14.

Quoad *Religionem*, Optimus Canon *Scriptura* est, & Vniversæ Ecclesię *Praxis* optimus Commentarius. *p.* 152. 5.

Non solùm quoad Religionem, sed siquis rectâ ratione naturam Gubernationis expenderit, omnino credi non potest, bene institutam subordinationem inter Presbyteros vel Ministros ullo modo Christianitati magìs repugnare, quàm seculari & Civili Regimini: ubi.

Plerum-

Plerumque è Paritate Confusio & Factiones oriuntur. p. 152. 5.

Qui negaverit rectam *Gubernationem* posse cum verâ Religione consistere, perinde est ac si dixerit, nec cum Harmonia Numeros, nec bona lineamenta cum bona forma constare. p. 152. 15.

In Ministris, non secus ac aliis subsunt etiam *seditionum* & *schismatum* semina. p. 152. 23.

Satis perspicuum est, nec Principum *Gratiæ*, nec Presbyterorum *ambitioni*, sed Apostolorum sapientiç & Pietati institutionem *Episcoporum* in Ecclesia deberi. p. 153. 1.

Tyrannis, ut minimè *Christianos*, ità minimè omnium *Ecclesiasticos* decet. p. 153. 15.

Exemplorum & praxeos Ecclesiæ, & Testimoniorum totum flumen ità in Episcopatum ruit, ut nec tenuissimus diversæ parti rivulus relinquatur. p. 154. 10.

Ecclesias quasdam *nuperæ Reformationis*, rerum & temporum necessitas excusat potius quàm absolvit, quòd ab Antiquitate diversæ sint. p. 154. 15.

Minimum *Prudentiæ* aut *Charitatis* sapere videtur in Christianorum discrepantia latiùs plagam diducere. p. 154. 29.

Episcopatûs desertores sibi-ipsis maximè inimici, & rem suam prodidisse deprehendentur. p. 156. 10.

Nunquam vim illam aut pretium obtinebit *Presbyteratus*, nisi *Episcopatui* conjunctus fuerit, & eodem quasi coronatus. p. 156. 13.

Vt

Vt ſecundior ſit Miniſtris Aura populi, quàm Principis Gratia, æquè parùm ſperari debet, ac, ut creſcant feliciùs plantæ manu rigatæ illis rore cœleſti & liberali perfuſis.
p. 156. 15.

Inopia & contemptus Cleri oſtendent protinus, quale futuri ſint *cadaver* cùm à Capitis illius influentia, in cujus primatum jurârunt, dimoventur. *p.* 156. 19.

Nonnulli magno Zelo proculdubio *Epiſcoporum* agris, ædibus, & vectigalibus inhiantes propter hæc multò promptiùs *Epiſcopatum* deglutiunt: quod nihilo levius crimen ſacrilegio eſt, cùm Deum omnium datorem fraudant illâ portione, quam olim pio animo Eccleſiæ & Prophetis donantes, ipſi gratè viciſſim retribuerunt. *p.* 159. 17.

In Epiſcopatum *abuſus*, qui irrepſerunt, exſtirpari merentur, *Vſu* adhuc illius retento.
p. 162. 27.

Proventus Eccleſię fiunt ſeculari invidiæ obnoxii, quę jam omnia illi quærit eripere doctrinæ & pietatis incitamenta. *p.* 163. 20.

Malim, Conſtantini exemplo, errores patrum Eccleſię ſilentio velare, aut lenitate corrigere, quàm perſonas eorum & ſacrum munus ludibriis vulgi exponere. *p.* 164. 15.

Perverſorum hominum conſilia pepererunt, & jam uſque parturiunt confuſiones, cùm antiquos illos limites intra quos ſtetit pax Eccleſię ità omnes veſano impetu dirimant, omne genus erroribus. ſchiſmatis, & diſſolutione introductâ. *p.* 164. 21.

Valent

Valent aliquoties *peccata* nostra contra *caussæ* nostræ justitiam. *p.* 171. 9.

Nocent sæpe *Publicæ* caussæ Privata flagitia; nec qui vulgò generosi & fortes audiunt, idonei semper à Deo habiti, qui justam caussam bello propugnent: quò enim proclivior quisque est suæ arti, consilio, aut virtuti tribuere, eò minùs in suam Gloriam Deus per illos operatur. *p.* 171. 19.

Malè admodùm ex eventu æstimatur vel *Caussæ justitia*, vel *Conscientiæ Pax*, vel, in quem mittuntur Animę nostræ in futurum status. *p.* 171. 27.

Sæpe id precibus à Deo expetit Princeps pius, ut omnes subditi veram *pietatem* cum *obsequii* sensu conjungant, & in *Deum* æquè atque *animas* suas ac in *se* fideles, nè quæ hîc deliquerint, cæteros illos conatus prorsus irritos efficiant *p.* 175. 1.

Varii rerum *successus* sunt diversæ Divinæ justitię Methodi, his, quasi ventis contrariis, excutere nos volentis & repurgare, ùt, puniendo peccata nostra, puros simul illis præstaret, & ita animos nostros erudiret, ut futuras benedictiones & æstimare melius possemus, & rectiùs uti. *p.* 176.15.

Ea sors peccata nostra exspectabat, ut non ampliùs quiescere Divinam justitiam sineret: Victa primò Dei patientia in ea nos supplicia damnavit, ut alternantibus victoriis mutuò collideremur. *p.* 177. 14.

Miseræ omnes *Victoriæ*, quæ peccata adhuc relin-

relinquunt *indomita*, queîs effertur insolentiùs superbia, & ad cumulandas injurias animatur. p. 177. 22.

Deus aliquoties ob peccata pacis, calamitates Belli inducit; & ob peccata Belli felicitatem Pacis denegat. p. 179. 15.

Leges & Religio sancita Mensura & Canon Reformationis esse debet. p: 180. 29.

In rebus ejusmodi, quæ non perinde ex professo *rationi* aut *fidei* aut bonis moribus adversantur, & circa quæ in Scriptura haud ità clarè & distinctè præcipitur, ibi certè perpetua & universalis *praxis* Ecclesiæ optima est quam sequamur Regula. p. 183. 11.

Speciosa illa & popularia Christi scilicet *Gubernationis*, *Throni*, *Sceptri*, *Regni* (quod certè nunquam dividitur, nec, quod istorum, est bifrons) tum illud *integræ* & *absolutæ Reformationis* æquè facile est cuivis Novæ formæ appingere, quam pulcerrimos colores deformi imagini. p. 184. 6

Qui reformare volunt publicè, in se primùm agant & experiantur in corde suo quæ in alios constituunt: intus enim siquid fuerit deforme, periculum est nè qui de *Publico* videntur solliciti, in ea privata consilia pertrahantur, quæ Publico bono multùm obstabunt. p186. 18.

Recta quidem Ratio Reformandi Ecclesiam minimè omnium consistit cum civilis statûs *perturbatione*, nec oppressâ *fidelitate* crevit unquam R*eligio*, cujus hæc pars præcipua & ornamentum est. Proximum enim à præcepto

illo

illo, *Deum time*, ſubjicitur, *Regem honora.* *p.* 186. 25.

Inſtaurari poteſt proculdubio *Chriſti* Regnum, *Seculari* Princi pum neutiquam *everſo;* & cùm ſtudia & affectus ceſſaverint, haud utique *Boni Chriſtiani* cenſebuntur, qui *Boni ſubditi* eſſe deſierint. *p.*187.1.

Chriſti Regimen in *ſtabilimentum* Regni Principis, non in *ruinam* cedit. *p.* 187.6.

Chriſtiana patientia per gloriam & ignominiam, per infamiam & bonam famam Deo ſervire novit. *p.* 195. 26.

Deo Cuſtode Chriſtiano opus eſt; conſiliumque & ſolatium à conſcientiâ purâ petendum. *p.* 197. 17.

Conſcientiæ integritas ſola gemma eſt, ſervari digna. *p.* 199.13.

Se nimis perdit, qui in aliis ſpes extrà collocaverit. *p.* 201. 12.

Parvi refert inter *infelices* numerari, modò nigro *impiorum* catalogo inter prophanos & ſacrilegos principes non aſſcribar *p.* 201. 21.

Aurea in precibus Regula & *perfectionis Vinculum* in illo mutuo amoris & charitatis conſiſtit. *p.* 207. 21.

Potius duco nullis precibus intereſſe, quàm ſimulare Me eorum participem, quibus nec cor meum adſtipulari, nec lingua poteſt reſpondere *AMEN*, niſi intellectui meo prorſus obluctari, & in animam meam mentiri velim. *p.* 208. 21.

In ſacris & ſolemnibus officiis nec profana mihi

mihi placet audacia, nec insulsa, & sensu destituta pietas, sed eo judicio & humilitate & gravitate peragi, quâ se supplex demonstret, & de Dei majestate, & de Ecclesiæ honore sollicitum, tum & suam vilitatem cogitâsse, atque illud etiam non ignorâsse, vel *quid* fas à Deo peti, vel *quomodo* peccatorem deceat Divinam misericordiam pro seipso & aliis implorare. *p.* 208. 28.

Juxtà omnes illæ preces offendunt, in quibus aliquid protervius, rusticius, perturbatius auditur, cùm hic absit necesse vel *humilitas* in Deum, vel in homines *charitas*, vel quæ ipsi officio *Reverentia* debetur. *p.* 209. 6.

Intellectûs lux, & affectuum fervor sunt illa maximè necessaria in sacris omnibus officiis, sive sunt illa solennia, sive ex occasione nata, solitaria, vel cum aliis conjuncta. *p.* 209. 24.

Mihi potius denuncietur *Væ soli*, quàm illud audiam horrendum *Væ vobis, hypocritæ*; si, quæ *corde* respuo, ea *precibus* expetere simularem. *p.* 120. 14.

Longè gloriosius est *verbo* animas hominum ad Ecclesiam Dei convertere, quàm eòs *gladio* subigere in servitutem *p.* 211. 1.

Æquè certè secutura est Religionis confusio, si quisque partes *Ecclesiastæ* aut *sacerdotis* agat, quàm in ea Republica, ubi omnes *Regnum* ambiunt. *p.* 212. 3.

Mediis Ordinariis necessariò destitutos solet Deus *donis* suis & Gratiâ *extraordinario* quodam

dam modo supplere. p. 213. 6.

In præsenti pavore & distractionum speculo peccata prius admissa contemplari licet. p. 224. 18.

Cœcum esse oportet qui manum divinæ justitiæ non videt: Qui ipsi *tumultuantes* invitabant primò,& initium fecerunt exercitui, jam ab iisdem ob *tumultus* castigantur. p. 224. 22.

Difficile est intra unum peccatum continere, nec nova insuper addere, dum superiora novissimis puniantur. p. 224. 26.

In quos Leges nîl possunt, Deus propriis ipsorum sceleribus & manibus etiam castigabit. p. 225. 29.

Fatalis quædam occœcatio *Voluntariæ* frequenter comes & supplicium. p.226.20.

Iis, qui maturè de peccatis resipiscere nolunt, haud liberum erit postea ærumnas defugere. p. 226. 22.

In Mundi instabilitate & mutationibus Divinam videre licet constantiam. p. 228. 12.

Nunquam illis inimici deesse possunt, qui peccato abundant; nec diu arma retenturi, aut perniciem effugituri sunt, qui manu superbâ contra Deum & clarissima conscientiarum suarum testimonia pugnare perseverant. p. 228. 28.

Deus potest, & vult etiam hominem verè pium per perpessiones suas exaltare&perficere, in quibus plus Misericordiæ divinæ quàm justitiæ,vel humanæ ~~sævitiæ~~ apparet p.226.22

Floren-

Florentem Principem satis præstabit *Pietas*; à miseria saltem immunem custodiet: quanquam *levi* admodum damno afficitur, qui in salutem *Animæ* perdit *omnia.* p. 232. 16.

Afflictionum *Calicem*, ut Dei *pharmacum* accipere oportet, quod deest suavitatis salubritate compensans p. 232. 25.

Principem in *Religione* firmum radicari oportet, ut *Ratione* & *judicio* rata fiat illa *Educationis Scriptura*, nec aliorum *traditis* & *consuetudini* solùm debeatur. p. 232. 29.

Vt firmus sit Princeps *Religioni* non erit in *animæ* magis quàm in *Regnorum* pacem. p. 233. 9.

Perduellionis plerunque *Diabolus* se in *Angelum Reformationis* transformat. p. 233. 13.

Nisi Princeps fixo sit animo & confirmato, in negotio Religionis, nunquam deerunt tentamenta, queis sub Obtentu *Reformationis* sibi pariter & suis perniciem struent. p. 233. 22

Religionis colore hominum teterrimi exitiosa sua consilia ordiuntur. p. 233. 24.

Gestit quisque æmulo studio famam Zeli externâ *Reformatione* acquirere; ità *propriam* meliùs impietatem [& turpitudinem velare sperantes, quò seviorem in alios Censuram exercent. p. 233. 27.

Principi cavendum est nè Factionem ullam foveat à Religione (in Ecclesia constituta, & judicio suo consona) ex professo discrepantem. p. 233. 32

Cuicunque Parti adhæserit Princeps, haud

ità illos demerebitur, qui in Regiam Religionem ire prompti, quàm illos penitùs inconciliabit, qui se spretos primùm existimabunt ut deinde opprimantur. p. 234. 3.

Nihil Principi *exiguum* videri debet aut contemnendum, in quo de *Pace Ecclesiæ* aut *Religione* agitur, ut negligentior fiat propterea vel in maturè reformando, vel efficaciter coërcendo errores illos & schismata, quæ licèt parva in initio instar *Volæ manûs* appareant seditiosis posteà spiritibus ut vehementibus ventis impulsi toto cœlo repentè offunduntur p. 235. 17.

Vere-pius non est admodum sollicitus quid injuriæ sibi fiat ab *hominibus*, dum quod rectum videtur coram *Deo* retineat. p. 237. 9.

Semper solidam pietatem, & *Fundamentales* illas veritates, queis & corda & vitæ emendantur, integrâ prorsus justitiâ, nec minùs favore principem oportet propugnare. p. 138. 21

Videat Princeps nè illæ in sacris *circumstantiæ* & *exterior* Religionis *Forma* omnia præmia doctrinæ industriæ & pietatis auferant. p. 238. 25.

Pari sint utcunque sævitiâ, justiori tamen odio prosequimur quos in Ovium vestimentis Lupos deprehendimus. p. 239. 16.

Condonare posse inimicis meis, divini in Me amoris certius indicium est, quàm ulla in rebus secundis felicitas. p. 240. 32.

Vera *Religio* in *Anglia stabilita* omnium optima est, non in genere solùm ut *Christiana*, sed

sed speciatim insuper ut *Reformata*: ut quæ viam mediam tenet inter *pompam superstitiosæ* tyrannidis, & *cerebrosæ* Anarchiæ *obscuritatem*. *p.* 242.14.

Protestantium in Anglia Professio nec unquam Regulas tradidit, nec exempla ostendit Belli contra Ecclesiam, Leges, aut Principem. *p.* 243. 2.

Cavendum est, nè, ob fictum Aliquorum & rabiosum zelum, quicquam veræ pietati detrahamus: ex fructu enim utrumque dignoscere licèt: nec ideo vini aut ficûs aspernanda suavitas, quia *Cardui* forsan & vepres hos fructus ostentant, ut arboribus cæteris dominentur. *p.*243.9.

Id severa Dei justitia nonnunquam poscit, ut populi perstent in peccatis suis, & prospero scelere deludantur. *p* 244. 10.

Firmus *Pietati* & *Virtuti* maneas, nunquam Regnum deerit. *p.* 244. 17.

Conscientia Mea mille Regnis mihi charior. *p.* 147. 1.

In secundis Nobis nova non esse debet Mortis Meditatio, nunquam importuna existimanda, cùm sint illa tam incerta: Est enim mors *Eclipsis* ejusmodi, quæ in *sudo* æquè fit ac in nubilo tempore. *p.*249. 7.

Maxima ea est Christianæ vitæ gloria *mori quotidie*, dum fide vivâ & spe vitæ melioris vincit illas mortes quotidianas, queis sic per partes occidimur, & fimus indies nobis-ipsis superstites. *p.* 250. 7.

Nè vitam illam, vel dolore nimiam, vel molestam tædio putare licet, in qua Deus occasiones suppeditat si non agendi at ferendi, eâ Christianâ patientiâ in bona caussa & forti animo, unde maximum vitæ decus & è morte lucrum accedat. *p.* 250. 29.

Christianam fortitudinem siquis rectè æstimet, pusilli est animi mori cupere, quia tædet vivere, & quo vacui arguimur illa vere Heroicâ & Christiano dignâ Celsitudine, quæ se optimè ostendit in has fortiter ærumnas sustinendo, quæ, quamdiu in hoc corpore versamur, semper Nos velut umbra consectantur, *contractiores* nonnunquam aut *porrectiores*, prout *Sol* rerum secundarum vel in *Meridiem* asscendit, vel in *occasum* declinat, qui, cùm totus absfuerit, rore Cœli optimè compensatur. *p.* 251. 3.

Sunt quidem Afflictiones, velut ille *Sampsonis* Leo, primo suo insultu *terribiles*, sed à quibus *suavitatem* expresserit qui hîc audet colluctari, & vincere, nec ægro nimis animo & imbecilli ferat his cucurbitis superesse marcescentibus, dum cum Deo versari permittatur. *p.* 251. 15.

Mortem speramus vincere *Christi* virtute & Amore, qui victoriâ *Resurrectionis* suæ & *Asscensionis* Gloriâ *Vim* omnem mortis absorpsit. *p.* 254. 30.

Charitas pulcerrimâ nos docet ratione & ulcisci hostes nostros & vincere. *p.* 255. 5.

Quemadmodum maxima ad peccandum

tenta-

tentamenta felicitatis quadam apparentiâ tecta sæpius & involuta porriguntur, ità severa Dei ira maximè perficitur, cùm facinorosa sua consilia nefarii homines consummaverint.
p. 255. 18.

Compensabit infinitâ suâ misericordiâ Deus, queis nunc humanâ iniquitate æquum putat nos privare. p. 256. 4.

Dei tandem rectissimo judicio omnes istæ argutiæ refellentur, queis (sophistarum magis quam Christianorum more) à successu argumenta in Caussam faciunt, quasi sic Deus ostenderit illam sibi approbari. p. 257. 27.

Sapiens Dei Providentia multa sæpe *permittit* evenire, quæ à Revelato Dei verbo (solâ Bonæ *Conscientiæ* & *Actionum* clarâ, statâ, tutâ Regulâ) multum abest ut comprobentur. p. 258. 1.

Ero *plus quàm victor* corroborante Me Christo, propter quem, *Veritatis, Ordinis, Pacis* autorem, hactenus perpetior. In horum enim maximè gratiam contra *Errores, Factiones, Confusionem* pugnavi. p. 259. 4.

Mors jam violenta (si subire oporteat) nihil aliud est quam Mortalitas Martyrio coronata: ubi naturæ *debitum* ex peccato contractum valebit in *donum* Deo à patientiâ & fide oblatum. p. 259. 9.

Illustriora erunt multò *charitatis* nostræ in illos *trophæa*, quàm eorum in Me malè administratæ *Victoriæ*. p. 259. 23.

Ità mecum reputo, multò minùs deprecari

oportere præsentaneum cujuscunque regis interitum, quàm vel minimi è populo damnationem æternam. *p.* 259. 30.

Præstat nobis-ipsis mori, & in Deo vivere, quàm nobis vivendo, Deo fraudari. *p.* 269. 26.

Cum morte luctari quivis potest infirmus licèt & mortalis; superiorem verò in hac lucta fieri, Dei gratiâ opus est, qui est Deus Omnipotens & immortalis. *p.* 261. 1.

Apophthegmata Carolina.

II. Moralia.

HAud mirum est, si homines Affectuum suorum impotentiæ relicti, vel multa ipsi mala faciant, vel aliorum Bonitate abutantur; cujus ingrata nausea morbus omnium deploratissimus, & insanabilis. *p.* 29. 3.

Injusta odia, & suspiciones maximas plerunque Gratias, quas indulgentissimè quispiam in alios contulerit, corrumpere valent. *p.* 30. 11.

Vsu venire solet, ut inter Multos pauci admodum in eadem sint sententia: & id crebrò etiam videre est in Majori eorum parte deteriorem pollere. *p.* 32. 8.

Certe haud ampliùs *Consilium* appellari debet

debet ubi non rationibus persuademur ut *Homines*, sed vi quadam & terrore, *pecudum more*, adigimur ad cuicunque rei assentiendum quæ à Turbarum patronis excogitantur. Dignus est qui in ęternum serviat, nullo prorsus miserante, qui id pati potest, ut Rationale suæ Animæ imperium, Verborumque & Voluntatis Libertas, ità omnia simul mancipentur. *p.* 32. 21.

Ego nec tanti mea Regna facio ut illa velim servare Libertatis dispendio, quæ cùm mihi ut homini & Christiano debetùr, multò minùs Regi neganda est, qui nullius superioris pręter Dei dictata, ut consensum obligantia agnoscam. Æmori satius est sub hoc Regno Animæ meæ, quâ Deo solùm subjicior, Ratione & Religione me dirigente, quàm inanem Regis titulum usurpantem constrictum me ità & captivum vivere, ut nec conscientiæ nec rationis usus permittatur, quo quid probem, quid improbem, prout Regem decet, declarem. *p.* 32. 30.

Certè conscientiâ meâ non teneor Conscientię meę adversari, quod proculdubio facerem, si, quibus Ratio, Iustitia, Honos, Religio negandum jubet, Novis Rogationibus annuerem. *p.* 33. 30.

Error & pasṡio sunt umbra Rationis & sufficere debet solidiore destitutis. *p.* 34. 21.

Coram Deo & Hominibus culpam haud meretur, qui rerum optimam Rationem perspiciendi cupidus, ei demum obtemperat quod sibi

ſibi maximè videtur Rationi conſentaneum: & ſi fortè in errorem per inſcitiam prolabatur, excuſabit illum mentis rectitudo. Nemo navis Rectorem incuſabit, quòd, cùm ſtellam polarem non videat, ad eas ſaltem quas videt, curſum dirigat. Mihi certè magno argumento eſt laborare *Rationum* inopiâ, & ſolidis Argumentis deſtitui, qui vim iſtam auxiliatricem ad propugnanda ſua infirma conſilia, & Rogationes promovendas accerſunt. *p.* 34.24.

Patiar fortè in iis (quorum me Dominum eſſe arbitror) privatâ ſcilicet Re meâ & *Perſonalibus privilegiis* cedere: quod verò ad *veritatem, juſtitiam, jura Eccleſiæ* & *Coronæ* & *Regnorum meorum publicum bonum* ſpectat, quæ omnia, quantum in me eſt, tueri debeo, hic firmus ſum & ſtabilis, & idem uſque perſtabo; in nullius unquam hominis gratiam in ea conſenſurus, in quibus Cor meum Linguam vel manum redarguet, nec id coram hominibus affirmaturus, quod in conſcientia mea coram Deo negavi. *p* 35.22.

Præclara meritæ Fœminæ virtutes vel inter feros *Indos* præſidium invenirè credibile eſt, cùm minùs his capitaliter infenſa ſit agreſtis eorum *barbaries* quàm ficta quorundam *aſtutia* *p.* 39.12.

Hoc ſaltem ſolatio ex Reginę meæ incolumitate fruar, quòd ſim dimidio mei duntaxat, illâ ſalvâ, periturus. *p*-39.25.

Fruſtrà ſperatur *Humanitas*, ubi *Fides* in Principem diſputatur. *p.* 40.6.

Quocun-

Quocunque nexu Regio vel parentelâ munitus tuto non poteſt inter illos verſari, qui, quò firmiùs Religionem ſuam amplecti credantur, omne prorſus obſequium abjecerunt. *p.* 40. 8.

Ea eſt nonnullorum hominum in majores ferocia, ut, quod deeſt juſtitię, immanitate, & impudentiâ suppleant. *p.*40.15.

In adverſis, velut in obſcurâ nocte ſtella, virtus clarior. *p.*40.18.

Vxor fidelis maritum, non fortunas, amat; & ſympathiâ in adverſis ejus tangitur. *p.*40.20

Ea eſt Nonnullorum ingratitudo, ut, qui paſti pane noſtro, & munificentia ditati, ſuperbè ſe contra nos extulerint, è domeſticis facti adverſarii. *p.*40.27.

Eſt hominum genus, qui cętera omnia, in quæ maximè obligantur officia, Religionis hoc Corbina excuſant, & ægriùs âſpiciunt, quàm peccant in eos qui non Principes illis magis quam Patroni benefici extiterunt. *p.*40.31.

Neceſſarium videbatur nonnullorum conſiliis, ut probroſis Criminationibus & omne genus inſolentiis Reginam è Regnis meis pellendam curarent, nè exempli illius influxu (rarę certè in conjugem Charitatis, in Regem Fidei) eos omnes, quos corrumpere ſatagebant, vel ad amorem mei & obſequium pertraheret, vel in iis conſtantes retineret. *p.*41.5.

Pręclare vincit, qui indigne licèt ab ini-

mico acceptus, nullo odio incensus, aut præcipiti iracundiâ ita abreptus est, ut quicquam dicat aut faciat se-ipso indignum, vel illâ animi *Moderatione*, quæ, cùm ad Magnum *Christi* exemplum proximè accedit, Christianum inter Maximas injurias optimè decet. *p.*44. 30.

Clementia debitum quoddam est, persolvendum Petentibus, iis saltem, quos credibile est haud in malum deinceps abusuros, cùm Deus ipse nihil aliud à nobis in *Misericordiæ* suæ pretium, quàm *preces* & *laudes* accipiat. *p.* 47. 18.

Agnoscunt imbecillitatem suam, quámque sint à veritate & justitia inopes, qui armis malint, quàm argumentis contendere. *p.*50. 16.

Vt generali & implicito consensu in omnia ab aliis allata vel proposita adstringatur quispiam, tam cœcæ esset penitùs obedientiæ, qualis nunquam à libero homine speraretur, quam, cùm à nullo prorsus exigere debeamus, multò minus à Rege subditi. *p.* 72. 9.

Recta sit quantumvis *intentio*, nec scandalum excusabit, nec exempli contagium. *p.* 85. 13.

Est quoddam *Zeli* genus, cui clemens æquanimitas *tepor* est, quique immanem se haberi, quàm frigidum malit: quanquam crebrò etiam hi homines (quidquid simulant) plus *pellis* suæ causâ ursum quàm *maleficii* occidant, cùm sit his *præda fisci* charitate illâ potior quæ aut vitas conservat aut sanat errores. 80. 1.

Ubi

Ubi omnia ſiniſtrè accepta ſunt, proclivio-res ſunt homines quod falſum & deterius eſt credere, quàm quod verum & bonum eſt diligere. *p.*90.12.

Sunt Nonnulli qui Abyſſi improbitatis ſuæ conſcii, ægrè quenquam ſe-ipſis minùs improbum agnoſcunt. *p.*90. 30.

Regium eſt bene facere, & malè audire. Illud faciam modò, hoc feram libens. *p.*91.1.

E Regia munificentia *audacia* nonnullis creſcit ultra fines modeſtiæ & gratitudinis *agendi* ſimul & *flagitandi.* *p.*95.4.

Nunquam (Laus Deo) *iracundia* mihi major quàm *miſeratio.* *p.*119.27.

Inter hoſtium malitiam & aliorum errores non inferius diſcrimen agnoſco, quàm a febre diſtat peſtilentia; à prurigine *Novitatis*, lepra *perfidiæ.* *p.*122.16.

Quemadmodum mentientibus neceſſarium eſt bene *reminiſci*; ita malitioſis bene *comminiſci.* *p.*122.20.

Plus mihi ad ferendum patientiæ, & ad ignoſcendum charitatis, quàm eſt otii quo reſpondeam ad plurimas haſce calumnias, queis Nonnulli me falsò reſperſerunt. *p.*122.26.

Libertas, ſenſu vulgari, eſt id prorſus facere, quod cuique libuerit. *p.*129.25.

Nullam aliam inimicis meis pœnam opto præter pœnitentiam. *p.*144.23.

Dei variç ſunt miſericordiæ, conſtantes tamen. *p.*145.2.

Ea eſt ſpiritualis Dei perfectio, ut nec affe-

ctatâ

ratâ Novitate delectetur; nec iisdem sæpe repetitis, piis modò precibus, offendatur. *p*.145.12.

Statas formas formam tantùm Religionis generare, fallacia est. *p*.145.51.

Animi paulisper moderatione adhibitâ, occurri potest magnis malis. *p*.156.24.

Rerum secundarum comes arrogantia, adversarum querimonia. *p*.178.19.

Pia est diversarum Partium æmulatio, ut se invicem ratione, animi moderatione, & sui-abnegatione exsuperent. *p*.179.9

Bustis mortuorum & Epitaphiis solùm admonentur posteri quas Deo debent gratias in majori luce versantes. *p*.184.22.

Tunc maximè se probat virtus, & generosi animi vera indoles, cùm in hostes maxime liceat; nec ullâ magis humanitate afficimur, quàm quæ ab iis defertur à quibus minimum speravimus. *p*.189.21.

In chartis illis celandis, in quibus liberiora quædam atque arcana continentur, aliquid civilitatis necessarium ducunt etiam homines non planè barbari: nec revera quicquam unquam inhumanius quàm eas publicè omnium oculis exponere. *p*.189.27.

Fieri non potest, ut non sensu aliquo secreto afficiantur Homines pudoris illius & infamię, quę inhonesta facinora comitatur, utcunque publicâ adulatione, & populari Gratiâ commendata. *p*.193.30.

Deus olim benedictione suâ illam *Noæ* filiorum

liorum verecundiam & filialem in patrem teneritudinem compensavit, cùm nullâ contrà patris infirmitate vel excusari posset *Chami* impudentia, vel ab execratione illa liberari ut esset *servus servorum*; quę illis etiam hęsura est, qui actibus plenis probri & placere student populo; & hoc sibi patrocinium firmare.
p.194.4.

Vis maxima Divina Ratio est: nunquam me inopem virium putabo dum hac integrè & liberè frui liceat. Nulla externa fortunæ eclipsis hac me luce innatâ fraudabit, Quicquid extra Deus negabit roboris, intus à Gratia illius (uti spero) in constanti animo supplebitur, non ut negem prefractè quod concedi par est, sed nè quid ejusmodi concedam, quod Ratio & Religio jubent negare. p.199.3.

Nulla quęcunque coarctatio animam meam illaqueabit, nec id unquam à me impetrabitur, quo vel hostibus meis *insolentiam* augeam, vel amicis *pudorem*, vel nomen meum reddam *execrabile*. p.201.24.

Nihil est quòd triumphent detento *Corpore*, cùm ipse *Animam* retineam in nîl adversùs conscientiam expugnari firmam. p.201.29

Quod hi vocant *Pertinaciam*, id à Deo reputatur honesta *Constantia*. p.201.32.

Si quod petunt Nonnulli, concederem, essem is profectò quem cupiunt, non eò Rex potior, sed & homo Christianus multò deterior. p.202.9.

Nulla mihi nassa fiet metus hominum, nec

animum

animum impediet libertatis amor. Præstat enim ab aliis quàm à Me-ipso prodi, & ut Libertatis Lytron Conscientia persolvat: quod enim mihi maximè cupiunt facere inimici injurium, sine meo consensu non possunt. *p.* 202. 17.

Non mihi tanti Libertas & vita ipsa, quanti pax conscientiæ cum Coronę meæ Honore & Salute populi conjuncta, queis sim *uno* forsan *verbo* magis nociturus, quàm *quæcunque* belli *mala*, dum ut *paucis* indulgeatur, *cunctos* pessundem. *p.* 202. 31.

Obtrusi cuipiam nonnunquam Comites quavis sunt solitudine tristiores. *p.* 206. 6.

Et infimæ sortis vincti, & maximorum facinorum rei, etiamsi legis severitate aliis vitę commodis priventur, Religionis tamen misericordiâ, *beneficio* fruuntur *Cleri* sui, ut quæ simul nolit Corpora *perimi* & Animas *damnari* *p.* 206. 16

Non hoc mihi permissum in angore meo, ut à quocunque *bono Angelo* sustenter: is enim mihi optimo jure videtur doctus, pius, & prudens Theologus. *p.* 206. 2.

Quibus prius invidiæ erat me Regem esse, jam molestum est esse Christianum: ità me omnibus quærunt *spoliare*, quasi id etiam vererentur, nè vel *salva* mihi *anima* superesset. *p.* 206. 27

Sunt Remedia nonnulla pejora morbis; & nonnulli consolatores major ipsâ calamitate calamitas. *p.* 207. 24.

Fratres in malo proximè in hostes abituri sunt. *p* 226. 26.

Nihil

Nihil difficilius, quàm ut ſint improbi diu unanimes. *p.*226.27.

Populoſis Vrbibus ſua copia fomes luxuriæ eſt, & opulentia vertitur iis in laſciviam, qui multitudinis ſua fiducia in ſecuritatem proni, & hac demum ſecuritate repentinis fiunt miſeriis obnoxii. *p.*228.19.

Plurimi, etiamſi non ſint optimi, ſatis tamen delectantur, cùm videant aſperos virtutis calles ſecularibus præmiis levigari. *p*228.31.

Vt ſors Principis ſublimior non permittit in ſingulare certamen deſcendere; ità multùm infra celſæ mentis indolem eſt de vindicta cogitare, vel in *plures* iram effundere. *p.*241.13.

Plus ſinceræ haud dubio voluptatis capiet princeps uni alicui *ignoſcens*, quàm ſi mille *caſtigaverit.* *p*141.20

Apophthegmata Carolina.

III. Politica.

PArlamenta ritè habita Coronæ ſaluberrima, ut in populum gratiſſima. *p.* 1.16.

Principem juſtum apud ſe ſtatuere oportet æquis omnium & ſobriis deſideriis ſatisfacere, &, ſiqua ſunt in Regno vel Eccleſia, *publica gravamina*, levare. *p.* 1.23. & rationum pondere quicquid in lance adversà fa-

ctiosum est deprimere. *p.* 2.1.

E re Principis est, & liberorum, ut amorem & commoda populi sui omni modo procurare & tueri contendat. *p.*2.19.

Vnica in hoc mundo felicitas, ad quam justi Monarchæ adspiret ambitio, in qua honos scilicet illius & salus proximè a Deo consistit, est, Populi commoda procurare & tueri. *p.*2.23.

Principes, etiamsi in quibusdam minui prærogativam suam patiantur, nihil tamen perdunt, si tantilla jactura subditorum affectibus pensetur. *p.*2.26.

Asperitas quorundam aut *Remissio* in Civili & Ecclesiastica administratione iras & odia in *Principis* regimen derivat. *p.*3.3.

Majori aliis zelo agi oportet principem ad stabiliendam *Religionem*, *Veritatemque* illius, & *Ordinem*, & *unitatem* conservandam, gnarum scilicet, nullas civilium dissensionum faces perniciosiùs jactari, quàm quæ privatis factionibus Religionem prætexunt. *p.*3.10.

Vir, summis negotiis par, is est, qui *metu* potiùs principem, quàm *pudore* deterreat, nè illum Publicæ rei præficiat. *p.*5.29.

In rebus Politicis versato nascitur plerumque majora audendi fiducia: quâ deinde in magnos errores & plurimorum inimicitias labitur. *p.*5.32.

Qui Rebus præficiuntur, dum in Celso orbe movent, claroque & vivido fulgore, multos invidos halitus instar solis excitant, qui popu-

pulari

pulari odio densati nubem quandam & tenebras vel clarissimis meritis & innocentiæ offundunt. p.6.3.

Inportunis quorundam flagitationibus contigit cogi posse principem inter æstus Conscientiæ suæ fluctuantem, ut *tutiora* in præsens quàm quæ *justiora* sunt, eligat; atque adeò *externæ* inter homines paci *internam* conscientiæ rectitudinem anteponat. p. 6. 10.

Fallax est illud, *Satius unum interire vel innoxium, quàm populi offensam vel ruinam accersere.* p.7. 16.

Optima in Politicis norma est, unicam *justitiam* cæteris omnibus commodis potiorem habere, & pacem *Conscientiæ* salute *Regnorum*. p.8: 10.

Argumenta plus quàm probabilia ad excitandas suspiciones in Principis animo satis valent, qui non stupidè vecors omnem publicæ tranquillitatis curam abjecit. p.12.11

Tumultus populares, non ut æstus quidam & procellæ maris (quibus suus tamen terror non deest) sed velut terræ motus (quo nihil extat horribilius) fundamenta ipsa convellere & subruere minantur. p. 15.21.

Nihil revera quod prudentes & cordatos viros magis terret, & quo minùs uti decet, quàm illa infimæ & rusticæ plebis tumultuaria coactio, quę hanc disciplinam à Nonnullis hauserat, ut Comitis primò *supplicarent*, deinde illa ipsa *protegerent*, mox etiam & *præscriberent*, postremò *imperitarent*, & *dominarentur*. p.16.20

Ob-

Obstetricatione Tumultuum utuntur Nonnulli, qui *Ecclesiæ* & Reipublicę perniciem meditantur. *p.* 17.6.

Inter Dei præscriptum & impotentes hominum affectus rara admodum concordia est. Gaudent similibus suis instrumentis violenta consilia: & qui ad privatos suos *fines* intentiores sunt, difficulter se circumscribunt Dei *mediis*. Ingeret semper aliquid *violentia*, quantumvis *ratione* repugnante. *p.* 17.24.

Vt haudquaquam mirandum est iratum mare furere, cum ventis vehementibus agitatur; ità nec vulgus etiam insolescere ab ejusmodi hominibus inflammatum, qui existimatione aliqua ingenii & pietatis præcipuè commendantur. *p.* 18.8.

Ea Nonnullorum est petulantia, ut virorum se multò præstantiorum contumeliis & injuriis gaudeant, suam gnari securitatem in vulgi palpo constare. *p.* 18.24.

Tribuent alii fortasse *pusillanimitati*, ut quis vulgi minis perterritus Publicam Stationem desereret. At mihi contra videtur, non veræ *fortitudinis*, sed amentis cujusdam *audaciæ*, ultro se mari irruenti cum certissimo periculo objicere: quin dandum potius spatium dum hæc ferocia subsidat; & siquid ruptum fuerit opportunè restituatur. Sanè vir verè fortis & magni animi mallet (iniquis licèt conditionibus numeròque & loco inferiori) in aperto campo & recto more depugnare, quàm inter turbam inconditam fœdè colluctari. *p.* 19.25.

Fero-

Ferocissimè insultare prompti sunt Nonnulli, cùm objecta i[illegible]rum capacia & idoneum tempus nanci[illegible]r. *p.* 21. 1.

Velut *fucs* in hortis ordinatim consitis; ità in Publicis consiliis sordidæ *Turbæ* colluvies súsque déque miscent & spargunt omnia, & stercoribus suis collutulant. *p.* 21. 25.

Arripiunt occasionem Nonnulli plus sibi insuper laboris imponendi, infecta ea denuo faciendo, quæ tam bene jam acta repererant. Ea improba est multorum sedulitas, creant sibi potiùs quàm desit negotium, & male agere instituunt, quàm nihil agant omnino. *p.* 24. 11.

Boni certè subditi æquum haud omnino existimabunt, ut deterior ideo esset Principis conditio, quia eorum reddit meliorem. *p.* 25. 5.

Justis quasi modis suis temperatur respublica, vim suam legibus & vigorem reddendo; quod ut accuratissimè fiat, nullius magìs quàm Principis intereft. *p.* 25. 12.

Vltrà quàm Leges sibi tribuunt nîl postulat justus Princeps; minus verò nemo vel infimæ sortis subditorum debet accipere. *p.* 25. 18

Vel largissimis concessionibus me haud quicquam imminutum credebam, dum sic populi mei amorem redimere & confirmare potuissem. *p.* 25. 29.

In eo solùm miseri sunt subditi, quòd oblatis Principis bonis frui ambitione quorùndam prohibentur. *p.* 26. 8.

Facilè sibi persuadet Princeps non posse se hominibus professione sua subditis cęteroquin singu-

ſingularem quandam Religionem & auſteram pietatem profeſsis, [illegible] nimia indulgere, vel nimis parùm diffid[illegible]. *p.*26.20.

Permiſſo Nonnullis in ſummum Templi pinnaculum aſcenſu, tentationem etiam iis ſubjecit, ut Principem illinc darent præcipitem. *p.*28.20.

Eligendum potiùs, ut, commeatu licèt & armamentis deſtituti, in altùm compellamur, quàm ut oram legentes, cum naufragii periculo illidamur. *p.*31.13

Ea eſt Tumultuantium audacia, ut quidvis impudenter expoſcant, nullâ Magiſtratibus relictâ Rationis aut Conſcientiæ libertate, quâ illis quicquam omnino negent. *p.*31.19.

Haud amplius tenetur Princeps ullis aliorum ſuffragiis aſſentiri, quàm quatenus ipſa primò in Dei mandata, juſta jura Regia, tum commune populi Bonum conſenſiſſe perſpexerit. *p.*32.4.

Etiamſi omnium votis abunde ſatisfaciat Princeps; ea tamen eſt hydropica quorundam appetentia, ut quò largiùs bibant, eò largiùs ſitiant, quos nec ipſe Regiæ beneficentię fons ſaturare poteſt, obſtinatos illum vel penitùs exhaurire, vel barbarè obſtruere. *p.*32.15

Quæ ab hominibus expetuntur, ea omnia explorare præcepit Deus ad Rationis & Legum Indicem (civilis ſcilicet juſtitiæ normam unicam) atque ità demum aſſenſum noſtrum in quæ judicio probam, profiteri. *p*36.27.

Cavendum eſt Principi, nè ingratâ importunitate

tunitate & turbido impetu iniqua flagitantium prodatur illi degeneri, & indignæ viro servituti, ut illos consensu suo in iis corroboret, quę conscientiâ sua persuadetur & Dei Glorię, & subditorum commodo, tum, quod penitùs Rationi & Justitiæ debet, adversari. *p.*37.5.

Viget hoc improbum imprimis inter audaces Aggressores & Perduelles Axioma: *Actis nefariis deteriora semper subjungenda: satius esse non inchoari, quàm non ad finem perduci;* plus *in Recessu quàm fronte periculi,* & *quovis crimine exitialius esse resipiscere.* *p.*44.15.

Consultissimum est patienter id ferre cui mederi non possumus. *p.*44.27.

Apostasiâ ad Fidem pristinam scelus est nonnullis omnium maximè inremissibile. *p.*46 11

Superstitiosa Morositas, quam nonnulli prę se ferunt in Religionis Caussa, judicio ità tenebras offundit, ut nîl prorsus malum esse aut perfidum appareat in quibuscunque utuntur in hunc finem Mediis, quoad Religionis suæ (ut vocant) instar, Reformatio fiat: atque id *Aurum* ducunt *pietatis*, quicquid *Zeli* quadam specie & *fervoris* coruscat. *p.*46.30.

Homo infelix *Ioannes Hothamius:* qui monumentum jam extat infaustæ perfidiæ: simulque Orbi documentum tristi Mortis suæ & acerbo spectaculo, quas secum pœnas trahit, tanquam umbram corpus indivisam, insolentia subditi in Principem. In his enim plerunque, sęvi illi maximè & implacabiles, quibus primò hæc opera navatur. *p.*47.24.

Nullane

Nullane ratio supereſt, quâ princeps tandem *Glorioſus* niſi ex perpeſsionibus meis efficiar? p.50.23.

Anxia ſanè & difficilis optio *Amanti populum principi*, & ab iis viciſſim amari cupido, ut vel ſuos occidat, vel à ſuis occidatur. p.50.25.

Fieri poteſt, ut in Reipublicæ adminiſtratione Abuſus nonnulli irrepant, pravis potiùs eorum conſiliis qui ad rem privatam ſuam tantùm collimârunt, vel lividâ aliorum Moroſitate, qui quicquam Publicæ Rei ſine ſeipſis adminiſtrari invidebant, vel arcâno potiùs & inſuperabili fato, quàm ullâ Principis ingenii ad injurias aut oppreſſiones proclivitate. p.51.2.

Idem omnium in Bello periculum: nec Perſonarum ullum diſcrimen Bellica agnoſcunt tormenta. p.51.16

Inteſtini Motus pleriſque haud immeritò videntur è *longa pacis Nauſea* & *Animorum laſcivia* fluxiſſe, vel *privatis* potiùs *æmulationibus*, *Ambitione* & *ſtudiis*, quàm in ſolida ulla cauſsa fundari, quaſi aut publica injuſtitia intercluſa eſſet, aut *Parliamentorum Privilegia* violati. p.51.25.

Vel publico ſemel odio objici ſatìs eſt ad cujuſquam perniciem, cauſsâ omnino inauditâ, vel nondum cognitâ. p.52.30.

Eorum, quos ut Noxios depoſcebant nonnulli & damnabant ſuffragiis, crimen maximum hoc fuit, quòd ſcilicet à Tumultibus ſe

n Ordinem cogi, nec à Patronis eorum contineri paterentur, nec suffragiis suis denique aut præsentiâ obsecundarent illorum consiliis, qui res novas agitabant, cum Ecclesiæ & Statûs pernicie. *p.*53.14.

Suprema Civium potestas Concivium stomacho rariùs arridet. *p.*64.25.

Non majorem mihi opto incolumitatem, quàm populo meo. *p.*65.6.

Qui suæ improbitatis & mali animi conscii sunt, id mundo persuasum cupiunt, nulli tutiùs quàm *luporum* custodiæ *Gregem* ipsum cum *Pastore* committendum. *p.*65.14.

Crebra Factionum dissidia Multicipitem illam Dominationis Hydram necesse est consequantur; quæ, utcunque fucum faciat populo, Majoris (ut inter plures oculos) providentiæ, ea tandem reperietur, in qua plura sunt ora hiantia, quæ necesse est omnia expleri. Porrò, ubi optimè cum illa agitur, aliquid orsan enorme habeat quo excedit, non perfectum, quo præstet Monarchiæ; in qua, spargi potest in Varios, velut sensus, consilium; suprema verò in uno tantùm, ut in Capite potestas. *p.*66.25.

Subditorum Corda optimus Regis Thesaurus & propugnaculum. *p.*68.13.

Pacem publicam & *incolumitatem* meam me nunquam nimio *redimere* posse existimo, modò id fiat sine *Conscientiæ* & *Honoris* jactura. *p.*70.21.

Quædam, quæ approbari forsan aliàs à

Rege possent, interest tamen aliquando & *Prudentiæ* & *Honoris*, ut quibusdam *hominibus* & quibusdam etiam *temporibus* negentur, nè sic omnia concedens videretur nil ausus negare, nimísque aliis animum faceret, improba & inverecunda postulandi. *p.*72.2.

Nemo Principis sui Rationem astringere, & cancellis præfinire laborat, nisi qui id simul agitat, ut vel dividat *imperium*, vel in illum usurpet. *p.*73.20.

Non tam Manu & Numero agere oportet justum Principem, quàm Justitiæ & Rationum pondere. *p.*78.16.

Tumultuantium cœtus nihil aliud sunt quàm canes quidam venatici, aure arrectâ astantes ad eorum hortatus, quì, cum Regni & Ecclesiæ pernicie, privatos suos fines & consilia persequuntur. *p.*78.21.

Immensa & subitanea *Novandi* cupido nonnisi paucis illis imputanda, qui se turbâ *multicipitis* & *multimanâ* armârunt. *p.*10.11.

Id apud bonum Principem fixum manet, nullâ vel perturbatione, vel pervicaciâ, vel contradicendi libidine, vel inani negativæ vocis ostentatione ità transversum actum iri judicium suum, ut voluntati suæ obsequuturus sit, quicquam ut quam negando, quod Conscientia & Ratio negare vetuerit. *p.* 80.23.

Satisfacere quidem conabitur Populo suo Princeps justus; sed ut ulli unquam factioni quantumvis potenti gratificetur, nec metu, nec adulatione se adduci patietu. *p.*81.3.

Plus

Plus certè in rem Principis conducit, ut cum subditis prosperrimè agatur, quàm quibusdam expedit hominibus omnia turbare; qui revera rem suam agere nisi in turbidis temporibus non possunt. p86.4.

Non aliter intuetur Princeps pius effusum subditorum sanguinem, quàm è venis suis haustum. p.91.13.

Prudentibus ità videtur esse hoc hominum se quærentium & in quos privati affectus plus pollent quàm Zelus verus & pia prudentia, ut aliquod exterum Regnum vel Ecclesia ea aliis remedia præcipiat, quæ ipsi cum successu magis quàm cum laude usurpârunt: haud interim secum reputantes, idem sæpe medicamentum, pro diversa corporum temperatura, diverso modo operari, idque alium sanare quo alius occiditur. p. 96.11.

Illud hinc colligere licet, homines ejusmodi, queis suspicio est caussam suam & consilia haud ità posse coram Deo probari, nunquam satis se arbitrari humanis viribus instructos, ut hoc opus suum, quantumvis populare, perficiant. Valdè enim muniri opus habet, quod nec Religione nec lege defenditur. p.102.5.

Inconstantia plerunque violenta consilia comitatur. p.102.14.

Frustrà speratur inædificari pietatem Fidei in Principem & obsequii ruinis. Nec durare diu possunt istiusmodi Molitiones, cùm versuram fidei suę faciant Subditi, ut quæstuosius

Religionis artificium instituant. *p*.103.11.

Ratio subditos & prudentia docebit, etiam rem suam meliùs stabiliri posse, si coronæ fidi permaneant, quàm si cuiquam in Populo Factioni obsequantur. *p*.103.26

Nonnullis tantum inest astutiæ serpentinæ, ut innocentiam columbarum penitùs obliviscantur. *p*.104.11.

Nunquam nimis se credunt Ambitiosi Homines laqueos & tendiculas vulgi credulitati struxisse: his enim ferè artibus, & pietatis fuco arctiùs sibi quærunt populum astringere, metu scilicet perjurii intentato. *p*.107.16

Nulla *posterior stipulatio*, (excogitata & imperata à paucis hominibus in aperta Factione versantibus, absque consensu Principis,& nullo simili exemplo præeunte,vel potestate à divinis vel Humanis legibus derivata) satis unquam videtur cordatis hominibus, vel solvendo, vel relaxando moralia illa & æterna obsequii vincula, quæ & Deo & Principi prestanda subditorum conscientiis incumbunt.*p*.107.26

Raro certè vel nunquam id agunt *Media* ista *illicita*, ut ad *officium* suum meliùs adigantur homines, sed ut *Partibus* accedant firmiores. Atque adeò parùm refert, quid de piis fœderum clausulis exequaris, modò Consiliis & Partibus,& Principali horum fini adhæreas. *p*.110.4.

Iniquum prorsus videtur Pietatis juxtà & Rationis oculo, ut munus omnium sanctissimum debitis suis incitamentis fraudetur. *p*.114.4.

Pessima

Peſſima apertæ Hoſtilitatis effecta præ conſiliis & confictu *Malitiæ* levia ſunt, quæ vel falſis *calumniis* veritatem opprimere conatur, vel fictis *ſuſpicionibus*, id quod *ſolidi* deeſt, in improba cauſſa, ſupplere. *p.*118.25.

Coronas multò libentiùs quàm *famam* perdit cordatus Princeps: cùm exiſtimationem & Honorem Regnis etiam potiora habeat: *Hæc* enim cum vita terminantur: *illâ* inclytâ quadam immortalitate ſuperſunt mortuo: cùm, *bono nomine* ſuo, Principes velut *aromatis* conditi æterno Poſterorum amori & gratitudini *conſecrantur.* *p.*118.27.

Suſpicionum fuligine occœcati in perditiſſimorum facinorum præcipitia citò deducuntur. *p.*119.17.

Nimis affectûs ſui in populum conſcius Princeps juſtus, ut in illorum de ſe mutuò ſuſpicionem adducatur. *p.*120.24.

Iuxtà acerbæ ſunt Principi illæ ſubditis ſuis factæ injuriæ, ac quas ipſe graves patitur. *p.*121.6.

Mihi quidem ſi optio daretur, multò malim *Ruina* populi obſtare, quàm *imperio* gaudere: cujus nunquam ità cupidus fui (jure licèt mihi debiti) ut non potior eſſet longè ſubditorum felicitas. *p.* 122.1.

Omnes vitæ ærumnas, & multas mortes obire malim, quàm juſta mea jura dominii vel unquam cum pudore *deſerere*, vel cum infamia *prodere.* *p.*122.10.

Eſt hominum genus, qui tam vehementer

plaudunt *Bono Fini*, & in eum ita unicè intenti sunt, ut, nec quàm *illicita* sunt *Media* attendant, nec in sceleris profundum omnino penetrent. *p.*124.23.

Nemo unquam libentiùs querelam instituit, quàm ego cupidus eram corrigendi, quod *Rationi* meæ apparuit dictum vel consultum perperam. *p.*128.26.

Artificium non infrequens, quo suffurari Principi populi affectus & ad se pellicere solent Nonnulli, *Libertatis* est ostentatio & strepitus. *p.*129.20.

Libertas, si sensu vulgari accipiatur, est id prorsus facere, quod cuique libuerit. *p.*129.25.

Divinissima *Libertas* est, *velle homines quod debent*, & *quod sic velint*, *facere*, prout Rationi, Legibus, & Religioni consentaneum est. *p.*129.28.

Legum justos limites Boni Viri *Ornamento* sibi ducunt & *Præsidio*, cæteri *Compedes* appellant & *gravamina*. *p.*130.15.

Haud æquum censendum est, ut quis Legis *beneficia* & *præmia* exspectet, illam *normam* sibi & *Moderatricem* aspernatus: Meritò enim fraudatur patrocinio *Legis*, qui dissolutam anhelat *Libertatem*. *p.*130.19.

Illi optimè veram *Libertatem* conservant, qui sibi minimam licentiam vel *contra* Leges vel *extra* illas indulgent. *p.*130.26.

Omnino fieri non potest, ut ullo molli & tenero affectu *concivium* libertatem persequantur, qui Regem suum ausi sunt tantâ asperitate

ritate coërcere, contra omnes divinas & humanas Leges. *p.*130.30.

Ex improba & sedula *arrogantiâ* ovum quodque diversæ Opinionis in schisma protinus & factionem extruditur. *p.*231.11.

Nulli unquam illustriores extiterunt principes, quàm quos Deus in ærumnarum fornace per injurias subditorum explorari permisit. *p.*132.23.

Haud mirum, si, qui *Deum* non metuant, nec Regem suum revereantur. *p.*133.14.

Eos Regibus Divinæ Autoritatis & sacrosanctæ potestatis characteras impressit Deus, quos sine gravi peccato obliterare non licet. *p.*133.22.

Ægrè impetratur à *Novatorum* superbia, ut in *superioribus* seculis quidquam omnino *prudentiæ* aut *pietatis* agnoscant, *p.*136.23.

Facilè vulgo imponitur. *p.*143.11.

Nulli magis Tyrannidem moliuntur, nec rigidiùs ab aliis exigunt, ut illicitis suis Novationibus obtemperent, quam, qui ipsi (quâ erant superbiâ) ad parendum legitimè sancitis minimè omnium fuerunt proclives; quique suæ ut indulgeretur licentiæ, libertatem conscientiæ crepabant. *p.*143.16.

Errores ferè inducunt Novitas & diversitas; veritas contrà in unione & constantia servatur. *p.*145.25.

Regi tum à Deo, & legibus salus Regni & Ecclesiæ commendatur. *p.*147.13.

Consuetudo, magna verborum arbitratrix & loquendi norma. p.150.14.

Factiones, Confusiones, Æmulationes, & contemptus facilè inter pares nascuntur. p.153.26.

Levitas & Inconstantia in præjudicium cedit Novitatis. p.155.19.

Personarum vitia, aut *Temporum* toti *Ordini* imputare, vel propterea in pœnam deposcere, Crassus vulgi error, & inter eas seditionum *Maximas*, à quibus omnes cordati homines meritò abhorrent. p.156.31.

Secularia illa *Autoritatis* & *Honoris* Civilis additamenta, & *Fortunæ* Ornamenta, quæ Principes Christiani *Episcopis* cæterisque Ecclesiasticis annectenda censuerunt, haud alia sunt quàm justa eruditionis & pietatis præmia, ad opera charitatis & hospitalem beneficentiam adjumenta, Autoritatisque, quoad debitam observantiam & dignitatem, firmamenta. p. 157. 4.

Observantia Rectoribus debita, vix unquam in pacatis temporibus, ità ex *virtutis* dimenso, ac *fortunæ* persolvitur. p.157.15.

Cum tenuitate haud dubio & inopiâ ipsi Rectores simul, eorúmq; Autoritas evilescunt, in hac morum dissoluta & animorum licentiâ. p.157.18.

Ferè omnibus innatum est, iis potissimùm adversari, qui reprehendere aut coërcere videntur. p.157.32.

Quod meâ sententiâ optimum est, haudquaquam

quaquam omni loco & tempore absolutè necessarium existimandum est. *p*.161.26.

Multò satius duco *Primitivæ* & *uniformis Antiquitatis* vestigiis insistere, quàm *distractæ Novitati* manus præbere. *p*.162.29.

Perinde videntur *Tractatus*-*Pacis*, ac, si qui misso *ferarum* ritu pugnare, jam disceptare incipiant ut *homines*, quorum robur certè plus in *ingeniis* esse oportet, quàm in *membris* situm. *p*.165.11.

Non magis est *Hominis Ratione* potiùs quàm *viribus* uti, quàm *Christiani* pacem quærere & consectari. *p*.165.26.

Belli omnis, in quo Ensis Arbiter, dubii sunt eventus: Civilis verò tristissimi; Successu (etiamsi prospero) vis unquam compensante, & serò admodum resarciente Mediorum maleficia. *p*.165.32.

Rebus in Bello bene succedentibus, non ideò cariùs Pacem destinare oportet *p*.166.1.

Haud ità facilè sedantur suspiciones, ac primò excitantur *p*.166.23.

Major nonnullis timor est, nè à violentis Fœderationibus, quibus jam sunt impliciti, discedant, quàm olim nè his se implicarent, quod deest æquitatis pertinaciâ supplent. *p*.166.25.

Illi, quibus modica admodum res est, quâ vel in Pace gaudeant, vel in bello perdant, illud sedulò agunt, ut ipsum Nomen Pacis suspicioni & odiis obnoxium reddatur. *p*.116.29

Eâ sunt arrogantiâ nonnulli, ut, siquid mo-

destò concedatur, in imbecillitatis argumentum statim trahant; & tunc se rigidos maximè & pervicaces ostendunt, cùm alios flecti faciles & de suo remittentes invenerint.
p. 168. 5.

Haud unquam ità evehet justum principem secundissimus Fortunæ cursus, ut nè *Tractatui* auscultet; nec ita reciprocabit, ut *armis* etiam contendere detrahat: licèt nunquàm id veræ fortitudinis ducat vitas hominum malle prodigere, quàm collatis utrinque rationibus, si opus esset, alienis subscribere.
p. 168. 29.

In Principis Legúmque sancitarum conservatione publicam maximè salutem consistere omnes probi arbitrantur: pro quibus & unà cum illis honestiùs multò & feliciùs ducunt occumbere, quàm per ruinas has crescere & extolli.
p. 174. 25.

Nec simulata, nec vera pietas vel excusare omnino vel compensare potest illa Obsequii & Fidei dispendia, quæ Principi penitùs debentur.
p. 175. 8.

In Bello utriusque Partis prospera Publico adversa
p. 177. 20.

Mutuis nostris dissidiis scinditur Publicum: bonis autem omnibus maximè expedit, ut sit omnium concordia.
p. 179. 12.

Omnium errorum origo est, quòd populares ferè clamores & furor vulgò *Zeli* famam & *Communis* omnium *voti* obtineant.
p. 181. 19.

Paucis

Paucis placendi ſtudio publicè omnes plerunque læduntur. *p*.181.22.

Certè optimè tunc *initur* Reformandi ratio, atque optimè demum *perficitur*, cùm moderatè & liberè & nullis Partium ſtudiis proſequamur; contrà Factioſæ Molitiones multò plures *offendunt* quàm *placent*. *p*.181.25.

Vulgus hominum Novitatum illecebris, non ſecus ac Pueri imagunculis, vehementer quidem, ſed non diu afficitur, *p*.185.12.

Principes Boni imperium à Deo acceptum profitentur, atque id unicè in votis habent, ut in Gloriam illius & Eccleſiæ bonum adminiſtretur. *p*.187.7.

Quemadmodum *Boni fines* nunquam juſta efficient *prava Media*; ità nec ex *malis Principiis bona* unquam fiet *Concluſio*, ni miraculo quodam ſuæ Miſericordiæ lucem Deus è tenebris è confuſione Ordinem, & è *perturbationibus* noſtris *pacem* creare deſtinaverit. *p*.187.17.

Hoc maximè in votis habet Princeps Bonus; ut vel in penitiſſimos animi ſui ſenſus introſpicere ſubditis ſuis liceret: ubi nil aliud deprehenderent, quàm quâ curâ & amore diſtractus ſit, non quò jura ſua magis, quàm ut pacem eorum & felicitatem conſervet & quàm ingenti mœrore conficiatur, eos ità in perniciem ſuam deluſos. *p*.190.10.

Apes inde mella colligent, ubi virus ſugit Aranea. *p*.190.22.

Fieri omnino non poteſt ut ſint felices ſubditi, Principe miſero; vel pace ſuâ & immunitatibus, eo oppreſſo, potiantur. *p.*190.28.

Satìs patet, ad hoc unicè nonnullos collimare, ut, Abſalonis exemplo, atroci aliquo facinore latiùs indies fieret diſſidium, & exacerbatam utramque partem ità à ſe invicem diſtraherent, ut nulla ſpes eſſet poſtea redintegrandi. *p.*191.1.

Apud vulgus hominum bene tantùm audiunt proſpera; contrà adverſa & afflicta conditio omni ſtatim contumeliâ excipitur; quaſi Bona fortuna umbra ſemper eſſet Virtutis, & non frequentiùs turpia & injuſta facinora in hoc Mundo proſequeretur. *p.* 192. 18.

Illis, qualicunque ſucceſſu, nunquam ſatis muniri videtur, & commendari ejuſmodi cauſſa, quæ à Turbis auſpicata, de aura populari pendet. *p.*192.25.

Exiſtimatione Principis ereptâ via pulcrè ſternitur ad eripiendum ei vitam & Regnum. *p.*193.7.

Quod viribus negat Providentia, prudentiæ forſan concedet. *p.*196.32.

Fieri poteſt, ut de inimico fiducia eum armis exuat & vincat. *p.*197.9.

Ita variæ ſunt res humanæ, & in eo ſæpe difficili ſtatu res Principum verſatur, ut in quo collocant illi *præſidium*, ibi maximum ſubſit *periculum*, & quod credunt *periculum* in *ſalutem* vertatur. *p.*198.3.

Eſt & aliqua in luſitando peritia, ſcire jam

vincere

vincere non posse; & maturè desinere, quàm frustra certare. p.198.18.

Captivitas æquè cum *Turbis* & *Armis intuta* Principi, sed non magis *formidanda*. p.202.15.

Si non aliàs liceat Leges, & cum iis subditorum amorem redimere, quàm Libertatis meæ aut Mortis pretio, en Me ultro paratum dependere. p.203.10.

Nulla sors Regi verè calamitosa, quæ secum Animæ ipsius & populi & posterorum servitutem non trahit. p.203.13.

Opto potiùs *pro* subditis, quàm *cum* illis pati. p.203.19.

Satius duco unum Regem vel de extremis periclitari, quàm multos in populum tyrannos confirmare: quod Deus avertat, quicquid de me facturus est. p.203.22.

Improba hominum Politice justam vetat restitutionem, nè hoc facto faterentur se injustè usurpâsse. p.206.11.

Principis conditio peccata reddit graviora, illâ Dignitatis Celsitudine pondus omnibus adjiciente. p.217.27.

Subditorum peccata eousque Principi imputanda, quatenus illam quam Deus dedit potestatem in ejus Gloriam & Populi utilitatem non exerit. p.217.10.

Modico usu Artifex evadet, qui *Honestatis* tantùm & *Virtutis* partes susceperit. p.222.21.

Vix eousque dejici potest Princeps, ut non momentum sit aliquod & pondus, parti in qua con-

conſpicitur, allaturus. p.222.25.

Præſtat torrente rapi, quàm fruſtrà brachio contrà niti. p.222,31.

Omnino aliter fieri non poteſt, qu in à centro ſimul ductæ lineæ à ſe invicem ſtatim diducantur, atque eo latiori intervallo quo recedunt longiùs à puncto Vnitatis. p.223.7.

Qui hoc in Regem ſuum audent, ſcilicet eum exercitui cuſtodiendum tradere, ſuo tantùm arbitrio, ſine cujuſquam mandato, quidvis facilè porrò aggredientur quod in animum ſemel induxerint, nullo metu aut verecundiâ deterriti. p.224 8.

Ultra Leges omnes & Regulas *Vis* pollet. p.225.14.

Multò felicius eſt *notis Legibus* parere, quàm diverſis hominum *voluntatibus* quantùmvis blanda pollicentium. p.227.4.

Vulgi ſtudia qui res novas ferè & illicitas proſequuntur, velut motus violenti ſtatim languent, & in contumacem ferè deſinunt moroſitatem; verſo etiàm nonnunquam in illos impetû, qui in has illos furias pepulerunt. p.227.8.

Pacis ſemitæ non in diviſis Partium voluntatibus, ſed in debitâ legum obſervatione conſiſtit. p.228.7.

Peccata Populum Dei juſtitiæ, Divitiæ aliorum injuriis, Numerus Tumultuantibus. Tumultus deniq; Confuſioni exponunt. p.229.2.

Ab eventu nec Cauſſa æſtimanda; nec ab infelicitate judicium. p.230.28.

Hoc

Hoc Principi in prudentiam ultra alios accedit, quòd annos aliquot ætatis maturescentis in patientiæ exercitio, & duris temporibus exegit. p.231.3.

Pietas non minùs quàm cæteræ virtutes Morales & Politicæ, velut surculi in hyeme sati, feliciùs ferè in duris temporibus succrescunt, quàm in calore & serenitate meliorum temporum, vel inter illa voluptatum blandimenta, quæ in Pace & rerum affluentia Aulis principum nimis hærent, quæque omnem veræ Virtutis & Honoris herbam vel stirpitus evellunt, vel sat habent frondibus earum & marcescenti specie ornari, nullo fructu in publicum, in quod utinam seriò cogitarent Principes se & natos maximè & à Deo destinatos. p.231.6.

Adulatores, non secus ac muscæ æstivis fructibus, rebus principum *secundis* indivulsè hærent, dum *adversis* tandem ut hyeme abigantur. p.231.27.

Te magis exopto *Carolo* illi *Bono*, quàm *Magno* similem. p.231.30.

Optimum imperium, supremúmque quod assequi potest princeps Dominium, est, Deo subjici, ut Verbi spiritúsque sceptrum summam in Corde obtineat potestatem.

Verus Principis honos in promovenda Dei Gloria, in tuenda vera Religione & Ecclesiæ Bono consistit, tum Potestatem Civilem eâ Iustitia & Honore administrando, qui Bono publico maximè conducat. p.232.11.

Eam

Eam rationem instituat Princeps, quæ mansuetudine & charitate æquissimâ controversias removeat; vel ita firmâ & validâ Potestate utatur, ut nulli Parti assentari necesse habeat, nec ab ullâ metuere. Si enim aliqua eum huc impulerit necessitas, ut precariam ab illis opem exspectare oporteat, funditus periit. Devorabit columbam serpens; nec minus ab illis justitiæ, fidei, humanitatis, sperare licet, quam quos Pietas sua fecit proditores. His quicquid in rem suam fore putant, Dei caussa est: sub vexillis Pietatis producuntur omnes vafræ Ambitionis Artes maximâ securitate & plausu populi. Vox Jacobi auditur, sed Esavi manus duras senties. *p.*234.10.

Optimè administrandi Regni norma sunt Leges constitutæ. *p.*235.29.

Libertas ingenua in percipiendis laboris sui fructibus, Legúmque in quas ipsi consensere, beneficio consistit. *p.*236 9.

Optimè *Prærogativam* suam exercebit Princeps & ostendet, si *relaxet* magìs quàm *intendat* Legum rigorem, cùm Tyrannide ex Lege agente nîl deterius. *p.*236.18.

Illud nondum intelligo, nec Tibi unquam spero fore persuasum, Tutum esse Regi in cujuscunque Factionis gratiam turbare leges, in quibus Res maximè publica & Bonum populi involvitur. *p.*237.1.

☞ Seriò secum perpendere oportet Principem superiores illas seu veras seu imputatas malorum caussas, ut eas in posterum vitare possit.

possit. *p.*237.21.

Nunquam ità cujusquam Consilio, Prudentiâ, & fide niti oportet Principem in rebus illis primæ Magnitudinis, Pietate scilicet & justitiâ, ut judicio suo proprio diffidat, vel aliis caussam det suspicandi, cùm verisimile sit multò eum rectiùs & firmiùs Coronæ & Regni commodis, quàm quenquam alium velle consulere. *p.*237 25.

Cavendum est Principi, nè ullam Factionem irritet acerbitate quorundam & pervicaciâ, quos huic curæ præfecerit, qui affectibus suis nimium & proprio animi impetu acti, vel nonnullâ opinionum discrepantiâ in rebus levioribus, extimâ tantùm orâ, & suburbiis Religionis, in rigidiora forsan asperantur. *p.*237. 32.

Præmia doctrinæ, industriæ & Pietatis integerrimo oculo & manu à Principe dispertiantur in omnes probitate & scientiâ laudatos. *p.*238.26.

Quemadmodum non est eadem Principi cum aliis necessitas simulatò & vafrè agendi; ità verâ pietate & virtute & constanti in populum Bonitate eos omnes superare contendat qui hæc maximè amant ostentare: sic enim nec deprehendi metuet (quæ illos semper exercet solicitudo qui personati vivunt) nec justas spes populi frustraverit, quas majores meritò reponent in verâ Principis virtute, quàm cujuscunque factiosâ Novitate. *p.*239.21.

Vulgus

Vulgus delusum tandem intelliget nullos magis fortunis & conscientiis suis inimicos, quàm qui se vindices præcipuos & patronos jactant eo tantùm consilio ut in utrasque invadant. *p*.240.5.

Peccatum suum & stultitia Populum olim satis castigabit. *p*.240.9.

Impunitatem & Amnestiam, quoties vel petunt homines, vel sint parati accipere, eo modo largiatur Princeps, ut non merâ necessitate, aut Politicis rationibus expressa, sed à Christiana Charitate voluntariò profecta videantur. *p*.240.23.

A Parlamentis ritè constitutis, Libertate suâ & Honore incolumi, nulla fit Majestatis diminutio; sed subministratur potiùs occasio mutuis invicem officiis certandi, amorisque & obsequii & fiduciæ commercia inter *Principem* & populum exercendi. *p*. 243.17.

Res publica in *Principis* simul & *Populi* communi Bono versatur. *p*.243.31.

Non ideo nos fame necare oportet, quia salubres cibi in nauseam & morbum vertuntur. *p*.244.6.

Diadema tanti non est, ut inhonestis, sordidis, & impiis conditionibus aut servari mereatur, aut ab humo sustolli. *p*.244.15.

Fucus iste & Religionis larva (quâ se hactenus texit Rebellio) nonnullorum turpitudinem & dehonestamenta haud diu velabit. *p*.246.6.

Subditi,

Subditi, calamitate suâ edocti, id tandem verum reperient, *Pietatem in Deum & in Regem fidem haud posse sine peccato & miseria divelli.* p.246.15.

Pauci admodum passus restant inter *Carceres* Principum & *sepulcra.* p.248.27.

Livore & odio efferatis etiam vita sua insuavis videtur, dum Princeps suâ, ulla ex parte, fruatur. p.249.5.

Regi vita in nulla æquè re humana ac in Populi amore & benevolentia sita est. p.250.15.

Nulla *Divina* ut *humana* Lex hoc subditis concedit, ut *sine* Principe in quenquam alium, nedum *in* Principem ipsum quicquam statuant. p.252.22.

Perjurium suum quærunt nonnulli *justitiæ* pallio obtegere. p.252.27.

Non ex ulla ferè caussa magis viles, & abjecti homines tam ferociter plerumque & timidâ quadam sævitiâ exercent usurpatam in legitimos Dominos potestatem, quàm conscientiâ injustè usurpatæ. p.253.6.

Homines nonnulli immensâ ambitione & avaritiâ, nullis à Principe concessis vel satiari possunt unquam vel mansuefieri. p. 253.20.

Reges, cùm sint maximi in terris justitiæ, Legis, Religionis Vindices, tot periculis jacent obnoxii, quot sunt Homines vel dæmones, qui hæc omnia volunt confundi. p.254.4.

Non itâ diu patietur Deus in Babele sua exaltari, qui hanc Regum ossibus exstruunt, & sanguine cæmentant. p.254.8.

Ultores

Ultores Mortis Meæ (certum habeo) inter ſeipſos reperient p.254.11.

Non impune illis permittet Deus, quorum confœderatio in ſcelere maximum videtur præſidium. p.254.25.

Quod ad Mundi probra, & imputatæ Tyrannidis calumnias, ipſa poſthac Mei Interemptorum neceſſaria & acerba ſævitia ſatis omnes per ſe confutabit. p. 256.16.

Excuſabunt boni, ſiqui fuerint lapſus Principis, & nihilo minus officium ſuum ut Regi præſtabunt, cùm ſit nulla tanta à Religione neceſſitas, quæ ſub obtentu puniendi cogat ſubditòs omnia Principum crimina ſuperare. p.256.25.

Vix ſperare poſſunt pollices manuum & pedum integros ſibi diu manſuros, qui quaſi ungues tantum præſecturi robur Principi maximum amputårunt. p.257.7.

Plurima ſæpe hominum facinora ad cœlos uſque attolluntur plauſu Mundi, qui, ex injuſtitia & ſcelerato fine cenſeantur, ex inferno aſſcendunt: quin nec aura illa ſecunda, quæ Piratæ velum implet, ſtatim ipſius latrocinia & rapinas excuſat. p.258.10.

Multò libentiùs & alacrius fero perdidiſſe hanc litem, (quam coactus admodum ſuſcepi, ad aſſerendas Leges Regni, Libertatem & Honorem Parlamentarium, jura Coronæ, juſtas ſubditorum immunitates & veram Religionem Chriſtianam in Doctrina, Diſcipli-

na, cæteriſque incitamentis & præmiis debitis) quàm ſi multò Bello potior ad hæc omnia opprimenda valuiſſem. *p*.258.15.

Mirum ſanè eſt, Nautas nullam aliam procellæ, quam ipſi excitârunt, ſedandæ rationem invenire poſſe, quàm Nauclerum ſuum in mare dejiciendo.

FINIS.

Johannes Miltonus in responsione ad hunc librum, qui titulum prefert Εικονοκλαστης, fuit primus, qui th Εικων βασιλικη non Regi Carolo, sed Doctori Gaudenio tribuit. Vide Tolandum in vita Miltonis, et Bayle dans son diction. histor. crit. Milton. rem. N. Burnet histoir. de son temps Tar. Birch dans la Bibl. britan. to: 19 pag. 135.